

HRVATSKI VOJNIK

Broj 121/122. Godina IV. 19. siječnja 2007. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Pri kraju prva etapa sukcesije vojne imovine bivše JNA
MORH-ove ekspertne skupine na zahtjevnoj zadaći razdiobe vojne imovine

USAF

ZRAČNA BAZA NELLIS

Raptorova premijera

Uspomenutoj američkoj bazi smještenoj u Nevadi od 16. siječnja održava se prva od tri godišnje vježbe ciklusa *Red Flag*. Međunarodna vježba u kojoj sudjeluje više od 200 aviona i oko 5200 osoblja iz SAD-a, Australije i Velike Britanije zove se Kolonijalna zastava (*Colonial Flag*). Svoje ime *duguje* činjenici da su i SAD i Australija nekad bile britanske kolonije. U vježbi će participirati letjelice tipa B-2 Spirit, B-1 Lancer, GR-4 Tornado, F-15E Strike Eagle, F-111 Aardvark, AH-64 Apache i F-117 Nighthawk. Posebna poslastica je činjenica da će u vježbi prvi put sudjelovati i zrakoplovi tipa F-22 Raptor.

MOSKVA

Počast nakon 87 godina

Vladimir Oskarović Kappel, general koji se borio u građanskom ratu na području bivšeg SSSR-a (1918-1920), i to na strani *bijelih* (protiv boljševika) ponovno je pokopan u Moskvi sa svim vojnim počastima. Kappel je poginuo na kraju rata, dok se njegova vojska povlačila pod udarima *crvenih*. General je pokopan na groblju manastira Donskoj, a pogrebu je nazočilo oko 1000 ljudi. Njegovi ostaci inače su otkriveni u prosincu 2006., na skromnom groblju jedne pravoslavne crkve.

BRUXELLES

Jača veza NATO-a i Japana

NATO

Posjet japanskog predsjednika vlade Shinzo Abea stožeru NATO-a u Belgiji proglašen je *povjesnim*. Naime, ovo je prvi put da je jedan obnašatelj te funkcije u *Zemlji Izlazećeg Sunca* došao u središte Saveza. Tijekom sastanaka s glavnim tajnikom Jaapom de Hoop Scheferom i cijelim Sjevernoatlantskim vi-

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morh.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@morh.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morh.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morh.hr)Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,
Milenka Pervan StipićMarketing i financije: Igor Vitanović
tel: 4568-699;
fax: 4551-852**Preplata:**Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.**Tisak:**
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31**Naslov uredništva:**

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>E-mail: hrvojnik@morh.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**Obavijest**Poštovani čitatelji,
zbog preseljenja redakcije na drugu lokaciju ovaj broj Hrvatskog vojnika iznimno izlazi kao dvobroj.

Uredništvo

Pri kraju prva etapa sukcesije vojne imovine bivše JNA

Prva od tri etape projekta sukcesije vojne imovine privodi se kraju. Praktički, započeta je još početkom 1991., a bit će okončana potkraj ove godine. Ukupna vrijednost diobene mase vojne imovine, koja uključuje pokretnine i nekretnine JNA, iznosi oko 70 milijardi USD...

Strana 4**Petnaesta godišnjica priznanja Republike Hrvatske**

Petnaesti siječnja 1992. jedan je od onih dana koji se zasigurno ubrajaju u one koje često oslikavamo kao povijesne, sudbonosne, prekretničke. U jeku neprijateljske agresije na Republiku Hrvatsku, u vremenima kada se vodila borba za elementarnu opstojnost domovine, u jeku ratnih zbivanja, dvanaest tadašnjih članica Europske zajednice priznalo je Republiku Hrvatsku

Strana 8**Pukovnik Ivica Matešić - Jeremija, autor ciklusa knjiga o Domovinskom ratu**

Unatoč svim problemima koji muče njega i njegovu "braću po oružju" i na koje nastoji upozoriti, Jeremija ipak pokušava pronaći izlaz iz tog mračnog tunela, a kao svjetlo u tamni u svojim knjigama nudi vjeru i nadu...

Strana 12**Offset u Francuskoj**

Francuska kao članica NATO-a ne podupire primjenu offseta, no kako bi zadržala svoje stare kupce koji sve više uvjetuju offset obveze, prisiljena je prihvatići ih. Offset pristupaju od slučaja do slučaja što ovisi o umješnosti pregovarača u konkretnim poslovima

Strana 20

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT
Fotografiju na 28. stranici snimio Davor KIRIN

Pri kraju prva etapa sukcesije vojne imovine bivše JNA

MORH-ove ekspertne skupine na zahtjevnoj zadaći razdiobe vojne imovine

Prva od tri etape projekta sukcesije vojne imovine privodi se kraju. Praktički, započeta je još početkom 1991., a bit će okončana potkraj ove godine. Ukupna vrijednost diobene mase vojne imovine, koja uključuje pokretnine i nekretnine JNA, iznosi oko 70 milijardi USD. Od tog iznosa, Republika Hrvatska dokumentirano potražuje oko 10 milijardi USD, i to bez ratnih šteta

Domagoj VLAHOVIĆ, snimila Mirela DASOVIĆ

Od brojnih kompleksnih pitanja naslijedenih raspadom SFRJ, najintrigantnije je brojkama "opipljivo" pitanje sukcesije cjelokupne njezine imovine. To pitanje javno se razmatra još od rujna 1992., kako od "stranaka" u postupku, tako i od međunarodne zajednice. U skladu s tim, i aktivnosti vezane uz sukcesiju imovine bivše države imale su zapaženo mjesto u državnim tijelima Republike Hrvatske, ali i u svim hrvatskim medijima. Iz pragmatično-političkih razloga u proteklih 15-ak godina u prvom planu rješavanja bila su pitanja finansijske pasive i aktive bivše države, njena diplomatska i konzularna imovina te neka druga pitanja. Pitanje sukcesije imovine JNA svjesno je potisnuto u drugi plan, što na prvi pogled čudi jer je njezina vrijednost u ukupnoj sukcesijskoj masi daleko najveća: iznosi između 80 i 90 posto, ili oko 70 milijardi USD !!! No, već početkom 1993. svi pregovori oko vojne imovine zaustavljeni su na inicijativu međunarodne zajednice. Kao prvo, u tadašnje još uvijek ratno doba vojna imovina itekako je bila "u uporabi" i dnevno podložna svakojakim "promjenama". Drugo, i još važnije, međunarodna zajednica imala je, zbog dugovanja država sljednica prema MMF-u, Svjetskoj banci i drugim vjerovnicima, svoj interes koji je nastojala prvenstveno ostvariti.

Danas je pitanje sukcesije vojne imovine opet aktualizirano, i to prije svega na inicijativu Republike Hrvatske. Zapravo, tako je bilo

vojne imovine i čije su procjene veličine i vrijednosti vojne imovine potvrđili i eksperti UN-a.

Savjet za sukcesiju vojne imovine

Nakon spomenutog "zatišja" od proljeća 1993., s lipnjem 2001. i potpisivanjem međunarodnog Ugovora o pitanjima sukcesije u Beču, te njegovim kasnijim ratificiranjem i provođenjem, sva se pitanja, osim vojnih, manje-više uspješno rješavaju. Izgleda da je imovina JNA, kao najveća, najvrednija i najosjetljivija diobena stavka, u potpunosti "ozbiljno shvaćena" tek u Hrvatskoj. Nai-me, krajem 2002. i početkom 2003. tadašnja ministrica obrane Željka Antunović donijela je niz odluka kojima je osnovan Savjet za sukcesiju vojne imovine pri Kabinetu ministra. Za njegovog predsjednika imenovan je Želimir Latković, čijom zaslugom je redakcija Hrvatskog vojnika i dobila uvid u tu kompleksnu temu. Savjet čine 22 voditelja ekspertnih skupina (svaka se bavi pojedinim područjem), četiri granska koordinatora te savjetnici za pravna i sigurnosna pitanja i arhivsku građu. Unutar ekspertnih skupina

Savjet za sukcesiju vojne imovine čiji je predsjednik Želimir Latković čine 22 voditelja ekspertnih skupina, četiri granska koordinatora te savjetnici za pravna i sigurnosna pitanja i arhivsku građu

i od samih početaka jer je još 1991. tadašnji ministar obrane Martin Špegelj inicirao izradu prvog modela razdiobe vojne imovine kojeg je prihvatala i Vlada RH. Poslije toga, u rujnu 1992. osnovan je i MORH-ov ekspertni tim, koji je počeo velik posao na sukcesiji

angažirano je, na razne načine, više stotina djelatnih i umirovljenih časnika i djelatnika Ministarstva obrane. Druge države sljednice SFRJ, svaka iz svojih razloga (nedostatak kadrova ili izvorne arhivske građe i slično), nisu se ni približno angažirale na pitanju sukcesije vojne imovine.

Važno je istaknuti da je provođenje zadaća Savjeta (navedenih u posebnom dijelu ovog teksta) od velikog političkog i finansijskog interesa za Republiku Hrvatsku. Razlog tomu nije tek želja za "naplatom" potraživanja te konačnim i kvalitetnim rješenjem materijalnih i političkih pitanja između država sljednica. Rezultati rada Savjeta zasigurno će

POSTAVKE I PRINCIPI NA TEMELJU KOJIH RADI SAVJET ZA SUKCESIJU

- 31. prosinca 1990. jedinstveni je datum sukcesije vojne imovine,
- u procjenjivanju veličine i vrijednosti diobene mase JNA primjenjuje se isključivo objektivan, znanstveni pristup. Ni jedna eventualna pogreška u procjenama nije posljedica političkog stava ili naputka, nego fizičke pogreške pojedinca-eksperta,
- materijalna sredstva zarobljena u ratu ne ulaze u diobenu masu,
- Republiku Hrvatsku (osim iznimno) ne zanima materijalna restitucija, odnosno vraćanje otetih sredstava koja su danas dotrajala. Zanima je isključivo financijsko obeštećenje.

sa sobom povući i znanstvena istraživanja druga dva aspekta: povjesnog jer će se konačno utvrditi istina o tome što je bila JNA te materijalno-finansijskog, u svrhu daljnog ustvrđivanja vrijednosti i veličine pojedinih segmenata diobene mase vojne imovine. Naime, građani Republike Hrvatske još pamte i pamtit će beskrajno duge kolone borbene tehnike koju je bivša vojska nasilno odnijela tijekom povlačenja s teritorija Hrvatske, a koja je gene-

■ *Hrvatski su eksperti odradili pionirski posao, jer sličan predložak za razdoblju vojne imovine, u državi koja se raspala poput Jugoslavije - nisu imali! Ti ljudi su, u interesu Republike Hrvatske, zapravo radili na jednom golemom znanstvenom projektu, u vrlo teškim uvjetima, snalazeći se na sve moguće načine u prikupljanju potrebne arhivske građe*

racijama plaćana novcem njezinih poreznih obveznika.

Hrvatska potražuje oko 10 milijardi USD

Prva od tri etape projekta sukcesije vojne imovine privodi se kraju. Praktički, započeta je još početkom 1991., a bit će okončana potkraj ove godine. Ona je bila isključivo u inicijaciji eksperata, bez utjecaja politike. Koliko je posla obavljeno - nije potrebno ni govoriti. Zapravo, hrvatski su eksperti odradili pionirski posao, jer sličan predložak za razdoblju vojne imovine, u državi koja se raspala poput Jugoslavije - nisu imali! Ti ljudi su, u interesu Republike Hrvatske, zapravo radili na jednom golemom znanstvenom projektu, u vrlo teškim uvjetima, snalazeći se na sve moguće načine u prikupljanju potrebne arhivske građe. Stoga su razvili i posebnu metodologiju rada, uspjevši se držati strogo znanstvenog pristupa u radu. Za kraj ovog dijela teksta spomenut ćemo fascinantne brojke koje su rezultat rada Savjeta: ukupna vrijednost diobene mase vojne imovine, koja uključuje pokretnine i nekretnine JNA, iznosi oko 70 milijardi USD. Od tog iznosa, Republika Hrvatska dokumentirano potražuje oko 10 milijardi USD, i to bez ratnih šteta. Naime, samo miniranjem podzemnog aerodroma "Željava", smještenog ispod hrvatske strane Plješevice,

NEKE OD TEMELJNIH ZADAĆA SAVJETA ZA SUKCESIJU VOJNE IMOVINE

- stvaranje dokumentacijske i kadrovske osnove za pregovore s drugim državama sljednicama,
- vrednovanje veličine i vrijednosti ukupne diobene mase JNA te izrada prijedloga diobenih bilanci dijelova imovine JNA iz djelokruga rada pojedinih ekspertnih skupina,
- sudjelovanje u konkretnoj razdobi vojne imovine te spoznavanje veličine vojno-industrijског kompleksa i njegove uloge u raspadu SFRJ.

Hrvatskoj je nanesena ratna šteta više od 8 milijardi USD (po priznaju glavnog konstruktora tog grandioznog podzemnog aerodroma).

Posljednja aktivnost prve etape odnosi se na medijsku promociju rada Savjeta. Ona je počela s tematskim brojem "Polemosa", časopisa za interdisciplinarna istraživanja rata i mira Hrvatskog sociološkog društva (broj 17 / siječanj-lipanj 2006.), u izdanju Naklade Jesenski i Turk. Budući da nije riječ o konkurentskoj nam tiskovini, red je da predstavimo tu važnu publikaciju. U njoj je Projekt sukcesije vojne imovine predstavljen sažetim uvodnikom Želimira Latkovića. Potom o nekim

S lijeva: pukovnik mr. sc. Zdenko Matijašić, brigadir dr. sc. Simeon Kovačev, brigadni general Josip Petrović, dipl. ing.

općim značajkama razvoja JNA možete pročitati u tekstu poznatog povjesničara dr. sc. Davora Marijana. Glavno mjesto u "Polemosu" imaju tri pregledna rada, prvi u nizu izrađenih i recenziranih elaborata po ekspertnim skupinama koji su javno objavljeni. Njih je izradio tim trojice autora, naših sugovornika, članova Savjeta za sukcesiju vojne imovine, umirovljenih časnika HV-a. Radovi se odnose na "Nastavno-obrazovne resurse i kapacitete JNA", "Naučno-istraživačke resurse i kapacitete JNA" te na "Vojnoindustrijski kompleks SFRJ".

Autori tih radova, brigadir dr. sc. Simeon Kovačev, pukovnik mr. sc. Zdenko Matijašić i brigadni general Josip Petrović, dipl. ing., sigurno nisu slučajno odabrani za taj posao. Odreda su potkovani stručnošću i iskustvom, a bili su svjesni važnosti posla i stoga dodatno motivirani. Također, sva trojica su prije rata radila u JNA na područjima koja su obuhvaćena tim radovima i koja su izvrsno poznavali.

Specifičan metodološki pristup u radu

Razgovor s tom trojicom stručnjaka dao nam je odgovor na više aspekata njihovog rada. Od samih početaka (1992.) najveći problem bio je u prikupljanju izvorne arhivske građe i potrebnih informacija o područjima rada njihovih ekspertnih skupina. Osim građe koja je bila dostupna u Hrvatskoj, polako je prikupljana i građa izvan Hrvatske. Mozaici su slagani kamenić po kamenić, od formacijskih knjiga do vojnih biltena, raznih dokumenata, razvojnih i strateških planova, edicija, intervjuja s časnicima koji su službovali "od Triglava do Gevgelije", ... itd. U današnje rezultate rada Savjeta ugrađeni su i naporii onih kojih danas na žalost više nema (brigadiri mr. sc. Petar Garaj i mr. sc. Milan Ivanušević, general pukovnik dr. sc. Ramiz Abduli ...), ili su toliko stari i bolesni da više ne mogu pomoći u radu Savjeta. Iako se čini da vrijeme nije na strani hrvatskih napora, previše je toga dosad argumentirano napravljeno da bi to bilo tko mogao neargumentirano pobijati.

Spomenuli smo, ovakav jedinstven posao zahtijeva je i posebne

metodološke pristupe, kako bi se u odnosu na dostupne podatke postigla znanstvena relevantnost i točnost. "Razvili smo specifične metodološke pristupe u radu (u ovisnosti o specifičnostima diobene mase koja je procjenjivana i vrednovana), u kojima je sublimirano sve naše duogodišnje radno iskustvo na naj-

PLANSKA PODJELA PROJEKTA SUKCESIJE VOJNE IMOVINE

1. etapa (pri okončanju)

Provodi se isključivo na ekspertnoj razini i odnosi se na izradu kvalitetne dokumentacijske osnove za pregovore s drugim državama sljednicama. Provodi se kroz tri faze rada:

- **u 1. fazi rada** definiran je opseg rada svake ekspertne skupine, definirane su diobene stavke materijalnih sredstava iz ovlasti skupina, ustvrđena je veličina diobene mase po diobenim stavkama i veličina cijelovite diobene mase po rodovima i službama JNA,

- **u 2. fazi rada** ustvrđena je vrijednost diobene mase po pojedinim diobenim stavkama materijalnih sredstava te ukupna vrijednost materijalnih sredstava po ekspertnim skupinama (vidovima, rodovima, službama),

- **u 3. fazi rada** sve ekspertne skupine provele su bilanciranje diobenih stavki i cijelokupne diobene mase po rodovima i službama JNA. Potom je svaka ekspertna skupina izradila elaborat u kojem je prezentirala metodologiju i rezultate svog rada. Svi elaborati imaju istu sadržajnu strukturu a recenzirali su ih visoki časnici OSRH ili civilni eksperti.

2. etapa

- odnosi se na pregovore ekspertno-političke razine s drugim državama sljednicama,

3. etapa

- odnosi se na konkretno sređivanje svih finansijskih potraživanja između država sljednica, a što pripada političkoj razini odlučivanja.

zahtjevnijim poslovima u JNA i HV-u. Od onoga što nismo mogli ekspertno ustvrditi i vrednovati jednostavno smo se ogradili, nismo to uzeli u obzir". Po riječima naših sugovornika to se, ponajprije odnosi na "ljudski intelektualni potencijal i kapital". Zasad ga nije moguće procijeniti, ne može ga se izbrojati i vrednovati "poput tenkova ili zubarских stolaca po vojnogarnizonskim ambulantama". Riječ je, zapravo, o najvrednijem resursu sva-ke vojske pa tako i JNA u kojoj je radilo više od 300 doktora znanosti, a samo je u Centru vojnotehničkih škola "Ivan Gošnjak" u Zagrebu, potkraj 1989., bilo 55 doktora znanosti i 105 magistara znanosti. Također, u školovanje nekoliko stotina tisuća ljudi tijekom više desetljeća postojanja JNA uloženo je mnogo novaca poreznih obveznika (primjerice, školovanje jednog pilota MiG-a iznosilo je oko 2,7 milijuna USD, ili više od vrijednosti nekih tipova MiG-ova). Konkretno, bez tog potencijala ne bi bilo glasovitog jugo-izvoza namjenske industrije od nekoliko milijardi dolara godišnje, ili više nego što je SFRJ zaradivala od turizma. Ovaj tim Savjeta, naravno proširen ekspertima iz drugih instituta Hrvatske, sada želi stvoriti metodologiju kojom bi uspjeli procijeniti i vrijednost intelektualnog kapitala...

Zaključak je da su naši sugovornici zadovoljni svojim radom. "Pokušili smo sve što smo mogli; naše su procjene stavljene u tri članka objavljena u "Polemosu" i tako dostupne najširoj domaćoj i stranoj čitalačkoj publici. Nadamo se da će naši radovi potaknuti eksperte u drugim državama sljednicama da pokrenu argumentiranu raspravu, potvrde ili negiraju naše procjene, ili ih nadopune svojim spoznajama. Ponovno smo spremni rezultate našeg rada podvrći stranoj ekspertiziji, kao što smo to uspješno učinili i 1992. godine. Sada će rezultat biti još bolji ..." uvjereni su naši sugovornici. Nai-me, hrvatski su stručnjaci, u ime Hrvatske, spremni sjesti za bilo kakav pregovarački stol sa svojim kolegama iz drugih država sljednica iznoseći argumentaciju pripremanu godinama na utemeljenoj pregovaračkoj dokumentaciji. ■

Posjet načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Italije admirala Giampaola Di Paole

Za Hrvatsku u NATO-u ključne su iduće dvije godine

Talijanski načelnik Glavnog stožera izrazio je uvjerenje da će Hrvatska biti primljena u NATO 2008. te je ujedno pohvalio dosadašnje napore u provedbi reformi u našoj zemlji i Oružanim snagama, napominjući pritom da na tom putu trebamo ostati i iduće dvije godine, koje je ocijenio ključnim u tom pogledu

Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN

Načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Italije admirал Giampaolo Di Paola stigao je 16. siječnja u službeni posjet Republici Hrvatskoj. U pratnji izaslanstva posjetio je Ministarstvo obrane, gdje ga je s najblžim suradnicima primio ministar obrane Berislav Rončević, a potom je održan sastanak vojnih izaslanstava Italije i Hrvatske čiji je domaćin bio načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Josip Lucić.

Talijanska potpora Hrvatskoj

Zaželjevši dobrodošlicu visokom talijanskom vojnom izaslanstvu, ministar Rončević izrazio je uvjerenje da će nakon ovog posjeta suradnja oružanih snaga Hrvatske i Italije biti podignuta na još veću razinu. Govoreći o dosadašnjim postignućima i osnovnim smjerovima djelovanja MORH-a, istaknuo je da Hrvatska nastavlja s procesom reformi obrambenog i sigurnosnog sustava, napomenuvši pritom da se istodobno radi i na ostvarenju naših euroatlantskih integracijskih ambicija te je ujedno izrazio zahvalnost Republici Italiji na dosadašnjoj potpori Hrvatskoj u tom pogledu. Ištčući punopravno članstvo u NATO-u i ulazak u Europsku uniju kao hrvatske ciljeve bez alternative, ministar je izrazio spremnost naše zemlje da na tom putu pomogne i susjedima, što je pozdravio i admirál Di Paola, dodajući da Italija, kao i druge zemlje u Savezu i

Uniji, Hrvatsku vide kao vodeću u regiji. Talijanski načelnik Glavnog stožera izrazio je uvjerenje da će Hrvatska biti primljena u NATO 2008. godine te je ujedno pohvalio dosadašnje napore u provedbi reformi u našoj zemlji i Oružanim snagama, napominjući pritom da na tom putu trebamo ostati i iduće dvije godine, koje je ocijenio ključnim u tom pogledu.

Na sastanku dvaju vojnih izaslanstava koja su predvodili načelnici glavnih stožera oružanih snaga Hrvatske i Italije razgovaralo se o sigurnosnoj situaciji u regiji i provedbi reformi u OSRH te o sudjelovanju pripadnika naših Oružanih snaga u međunarodnim mirovnim misijama, a potom se admirál Di Paola sastao i sa zapovjednikom Hrvatske ratne mornarice viceadmiralom Zdravkom Kardumom. Tijekom dvodnevnog boravka u Hrvatskoj talijanski načelnik Glavnog stožera sa svojim je suradnicima posjetio i Zapovjedništvo Hrvatske kopnene vojske u Karlovcu, gdje mu je domaćin bio zapovjednik HKoV-a general pukovnik Marijan Mareković, te Zapovjedništvo za združenu izobrazbu i obuku "Petar Zrinski", gdje je održao predavanje za visoke dužnosnike hrvatskih Oružanih snaga među kojima su, uz zapovjednika ZZIO-a general bojnika Mirka Šundova, bili zapovjednici svih grana i načelnici svih uprava GSOS-a te polaznici Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro". ■

Petnaesta godišnjica priznanja Republike Hrvatske

Ostvarivanje povijesnih ciljeva

Petnaesti siječnja 1992. jedan je od onih dana koji se zasigurno ubrajaju u one koje često oslikavamo kao povijesne, sudbonosne, prekretničke. Taj dan zasigurno, i bez ograda, jest. U jeku neprijateljske agresije na Republiku Hrvatsku, u vremenima kada se vodila borba za elementarnu opstojnost domovine, u jeku ratnih zbivanja, dvanaest tadašnjih članica Europske zajednice priznalo je Republiku Hrvatsku...

Dražen JONJIĆ

Danas, s povijesne distance, nekima će se učiniti kako je to tek jedan od nadnevaka prekretničkih devedesetih. No snaga poruke petnaestog siječnja mnogo je veća od prigodničarskih prisjećanja. Zastave na trgovima, radost na bojišnicima, svijest običnog hrvatskog čovjeka koji je tog ratnog dana znao da više ništa ne može biti isto. Petnaesti siječnja 1992. upravo su vrata između

povijesnih nepravdi i stradanja i budućnosti koja nije davovana, koju je trebalo i iskovati i izboriti.

Međunarodna zajednica je, nakon neviđenih brutalnosti i stradanja Hrvatske, uvidjela kako se nastojanje za očuvanjem tadašnje federativne države raspada pod udarima velikosrpskih osvajača. Jugoslavija za koju su se određeni krugovi zalagali, nestajala je u krvi. Međunarodnoj zajed-

Svečanom sjednicom Vlade obilježena 15. godišnjica međunarodnog priznanja Republike Hrvatske

Herojskom obranom i pobjedom do zajedništva sa slobodnim svijetom

"Međunarodno priznanje 1992. značilo je priznanje neovisnosti. Ulazak u zajednicu slobodnog svijeta, u kojoj ćemo s državama i narodima EU-u i NATO-a dijeliti iste vrijednosti i plodove trajnog mira i blagostanja, značit će zaokruženje i dovršetak tog najvažnijeg ciklusa u modernoj povijesti Hrvatske", istaknuto je na sjednici Vlade

Svečanom sjednicom Vlade 15. siječnja obilježena je 15. godišnjica međunarodnog priznanja Republike Hrvatske. Predsjednici države, Sabora i Vlade, Stjepan Mesić, Vladimir Šeks i Ivo Sanader tom su prigodom odali počast svima koji su pali za Hrvatsku, bez čije žrtve, poručili su, današnje obljetnice niti slobodne i neovisne Hrvatske ne bi bilo, istaknuviši kako žrtve koje su pale za neovisnu i međunarodno priznatu Hrvatsku njezino vodstvo obvezuju da stvoru uvjete za dobar i perspektivan život svih hrvatskih građana.

Predsjednik Mesić je kazao da je Hrvatska početkom 1992. bila angažirana u dvije borbe, onoj za goli opstanak i za neovisnost, i onoj za svoje mjesto u svijetu, te da je u obje te teške borbe, iako uz vrlo visoku cijenu, izvojevala pobjede. Dodao je da upravo zbog poginulih, ranjenih i prognačih nije svejedno kakva je današnja Hrvatska. "Prema onima koji su se za nju žrtvovali mi imamo obvezu graditi i izgraditi državu na koju bi oni bili ponosni", istaknuo je predsjednik Mesić, dodavši kako je obveza državne vlasti ljudima govoriti istinu, a ne obećavati "ono što znamo da nije moguće ostvariti". I predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks ocijenio je da bi, da nije bilo herojske obrane i pobjede u Domovinskom ratu, sve ključ-

ne političke pobjede i odluke vezane uz državnost i suverenost ostale "mravito slovo na papiru".

Premijer Ivo Sanader istaknuo je da je tadašnje državno vodstvo na čelu s prvim hrvatskim predsjednikom Franjom Tuđmanom prepoznalo povijesna kretanja u Europi te iskoristilo prigodu ostvariti stoljetnu težnju hrvatskog naroda za samostalnošću i državnošću. "Prije 15 godina demokratska revolucija u Europi omogućila je neovisnost. Nismo propustili priliku. Danas, ujedinjena Europa omogućuje mir, slobodu, ravnopravnost, razvijetak i blagostanje. Ne smijemo i nećemo propustiti priliku", rekao je Sanader. Državni čelnici ocijenili su da je Hrvatska prije 15 godina započela put u zajednicu slobodnog svijeta, te da je integracija Hrvatske u EU i NATO povjesna odgovornost ovoga naraštaja.

"Međunarodno priznanje 1992. značilo je priznanje neovisnosti. Ulazak u zajednicu slobodnog svijeta, u kojoj ćemo s državama i narodima EU-u i NATO-a dijeliti iste vrijednosti i plodove trajnog mira i blagostanja, značit će zaokruženje i dovršetak tog najvažnijeg ciklusa u modernoj povijesti Hrvatske", rekao je premijer, naglasivši da je hrvatsko vodstvo sigurno u kočni rezultat tih integracijskih procesa. "Vlada kojoj sam na čelu uspjel će,

nici preostalo je priznati realnost. Bio je to golemi korak naprijed. Zemlje Europske zajednice uzele su u obzir činjenice: Hrvatska i Slovenija nisu se otcjepljivale, već se bivša država raspala. Na djelu je bila neviđena agresija, velikosrpska vrhuška i vojska razarale su Hrvatsku, uništavajući živote i pokušavajući zatrhi hrvatsku opstojnost i identitet.

Ostvarili povijesne snove

Takvoj soldateski sučelice je stao hrvatski čovjek, odlučan obraniti svoju povijest i sadašnjost, čvrst u osiguranju budućnosti naraštajima koji će živjeti u slobodnoj, samostalnoj Hrvatskoj kao ravnopravnoj članici međunarodne zajednice naroda. Priznanje od Europske zajednice, a prije njega priznanje od Vatikana bila je potvrda kako Hrvatska ne traži ništa što joj po povijesnom, moralnom i ljudskom pravu ne pripada.

Hrvatska je svoju slobodu gradi u Vukovaru, Dubrovniku, Kijevu, Glini, Petrinji, na nebrojenim bojištima. A sanjali smo svoju državu četrnaest stoljeća, hrvatska luč nikada nije bila ugašena. Ono što su povijesni naraštaji hrvatskih vizionara, običnih hrvatskih ljudi priješkivali, ostvarile su naše generacije. Ostvarile su se stoljetne težnje, no što je bitnije, otvorila se budućnost. Nakon devet stoljeća Hrvatska se vratila na političku kartu svijeta. Budućnost, u kojoj smo čvrsto odlučni kako ova zemlja mora biti vjerodostojna sastavnica Europe i svijeta mira i povjerenja,

dajući svoj nemali obol izgradnji demokratskih i moralnih vrijednosti međunarodnog poretku mira i suradnje među narodima. U samo petnaest godina Republika Hrvatska je prerasla od žrtve, od objekta međunarodne zajednice, od zemlje primateljice mađunarodnih mirovnih snaga, u aktivnog subjekta, čimbenika izgradnje mira diljem svijeta.

Hrvatska je pred vratima Europske unije. Izgrađuje i učvršćuje svoj demokratski poredak, postajući u, povijesno gledajući, vrlo kratkom vremenu, predvodnik u regiji, gospodarski poželjna zemlja s razgranatim vezama. Hrvatska i danas vidi svoje rane. No, vrlo odlučno okrenuta je budućnosti, izgradnji boljeg života za svakog svog građanina.

Hrvatski čovjek dokazivao je svojom odlučnošću, svojom beskompromisnom borbom, kako luč državne samostalnosti, gori u svakom od nas. Ta odlučnost mijenjala je i do tada nepromjenjive stavove međunarodne zajednice.

Žrtva hrvatskog čovjeka pokazala je svima kako jedan stari narod ima pravo na svoju državu, zemlju u kojoj će se poštovati čovjek i njegova prava. Hrvatska je prije petnaest godina zakoračila prema europskoj budućnosti. Bilo je na tom putu i uspona i padova i svatko je bar nekada poželio da se naše želje ostvaruju kudikamo brže. No, procesi imaju svoje zakonitosti. Hrvatska suvemena povijest odvijala se nevjerljivom brzinom, u njoj su sažeti brojni dani koji su zlatnim slovima utkani u povjesnicu - u veliku hrvatsku knjigu slobode. ■

dovršit čemo započeti posao", istaknuo je premijer. Započinjanje pregovora s EU po mišljenju predsjednika Sabora druga je velika međunarodna pobjeda i priznanje jer članstvo u EU-u, ustvrdio je, predstavlja ostvarenje ideala i vrijednosti začetih u samim počecima stvaranja hrvatske države.

Predsjednik Mesić je istaknuo da je članstvo u EU-u Hrvatskoj "na dohvati ruke", da samo o Hrvatskoj ovisi koliko će ga brzo moći i ostvariti. No, poručio je, državna vlast ima obvezu otvoreno i istinito građanima govoriti o članstvu u EU-u i NATO-u, uvjeren da će se nezadovoljstvo većine gra-

istaknuvši potrebu da se "skine s pijedestala lažni sjaj i sumnjivo bogatstvo i tamo stavi rad i poštenje". Hrvatska bi, dodao je, morala formulirati dugoročnu politiku razvoja, istaknuvši kako Hrvatska ne smije živjeti isključivo od izbora do izbora.

Prigodnim se govorom, u ime 12 zemalja koje su 15. siječnja 1992. priznale Hrvatsku, na svečanoj sjednici Vlade obratio i grčki premijer Kostas Karamanlis, rekavši da je Hrvatska ostvarila znatni napredak u demokraciji i prosperitetu svojih građana, te pridonijela miru i stabilnosti u regiji. Istaknuo je potporu Grčke ulasku Hrvatske u EU te uspješnom okončanju pregovora. Grčki premijer Kostas Karamanlis izjavio je kako je impresioniran napretkom Hrvatske od stjecanja neovisnosti do danas i ocijenio da je riječ o zemlji predvodnici cijele regije prema euroatlantskim integracijama. "Kada razmišljam o 15 godina hrvatske neovisnosti, impresioniran sam napretkom koji je Hrvatska ostvarila od vremena krvavog raspada Jugoslavije do danas kada je na pragu Europske unije", rekao je Karamanlis, dodavši: "Hrvatska u procesu eurointegracija prednjači pred svim zemljama Zapadnog Balkana. Grčka uvijek stoji na strani Hrvatske i na tom putu pruža joj znatnu potporu". Ocijenivši kako je i njegov dolazak upravo na obljetnicu stjecanja državne neovisnosti znak "prijateljstva i potpore", premijer Sanader je zahvalio Karamanlisu na "čvrstoj i neupitnoj" potpori ulasku Hrvatske i u EU i NATO savez. Odluku Karamanlisove vlade da podupre Hrvatsku kao nestalnu članicu Vijeća sigurnosti UN-a 2008. godine, premijer Sanader nazvao je svojevrsnim grčkim darom za obljetnicu.

U povodu 15. godišnjice međunarodnog priznanja Republike Hrvatske visoka državna izaslanstva položila su vijence i zapalila svijeće na zagrebačkom groblju Mirogoju i to kod spomenika Glas hrvatske države - Zid boli, kod spomen-križa poginulim braniteljima Domovinskog rata Tihoj dolini, te na grobu prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana. Predsjednik Republike Stjepan Mesić položio je vijenac kod Zida boli na Mirogoju, te grobnice Narodnih heroja te kod spomen-križa poginulih branitelja. Izaslanstvo Hrvatskog sabora i Vlade koje je predvodio predsjednik Sabora Vladimir Šeks i premijer Ivo Sanader položilo je vijence kod spomenika Zid boli, Križa poginulim braniteljima, te na grobu prvog hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana. Vijence su položila i izaslanstva Grada Zagreba koje je predvodio gradonačelnik Milan Bandić te Republičke koordinacije udruga iz Domovinskog rata. ■

dana tim integracijama promijeniti, ali i da tu promjenu treba ishoditi čijenicama, a ne "praznim frazama". Hrvatska, ustvrdio je Predsjednik treba priznati sve pogreške iz prošlosti, iz čega, rekao je, ne izuzima ni sebe, izravnati račune iz vremena privatizacije, te težište gospodarskih aktivnosti prebaciti na proizvodnju i time smanjiti broj nezaposlenih. "Ljudi nisu umirali za Hrvatsku da bi oni koji su preživjeli u njoj gladovali", rekao je,

Opasne bodlje

Saharski pjesak u sebi krije razne opasnosti po čovjeka, spore i brze ubojice, neugodne nepoznate bube, a ponajviše nepredvidivost svega zajedno. Isto tako, iz tog pjeska niče razna vegetacija koja često plijeni izgledom, ali prijeti dodirom...

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

Mi, vojni promatrači MINURSO-a, i ne pomišljamo kako smo sami sebi dovoljni ovđe u ovom dijelu Sahare, a ni lokalna populacija neće izbjegavati zatražiti neki oblik pomoći od nas, makar je za nas svaki oblik neslužbene suradnje sa Saharawi populacijom opet dio našega mandata. Domaća populacija, kao što se može pretpostaviti, iako genetski preoblikovana za podnošenje vrlo skromnih higijensko-zdravstvenih uvjeta, najranjivija je kad je riječ o pokrivenosti medicinskom praksom. Saharski pjesak u sebi krije razne opasnosti po čovjeka, spore i brze ubojice, neugodne nepoznate bube, a ponajviše nepredvidivost svega zajedno. Isto tako, iz tog pjeska niče razna vegetacija koja često plijeni izgledom, ali prijeti dodirom. Naime, sva vegetacija, viša od koljena prosječno visoke osobe, na sebi ima opasne bodlje, nemilosrdno oštре, duže ili kraće, ravne ili kukičaste, svejedno će bolno upozoriti sve one koji će im se neoprezno približiti. Zapravo, ima izuzetaka, a to su koze i deve. Njih će vidjeti kako uzdignute glave uspješno provlače duge jezike između bodlji i tako dolaze do oskudnih zelenih lisnatih izdanaka koji na kraju nestaju u njihovim ustima. No, nerijetko ćete vidjeti i komade devinog krvnog kako trepere s vrhova tih bodlji što će reći da i one imaju nekad problema kod svladavanja negostoljubljive vegetacije. Grmoliko cvijeće je lijepo dok je tek niknulo, ali kasnije, kada se osuši, spremno je na dugu putovanje, nošeno vjetrom jer mu je to najpouzdanije sredstvo kretanja do pogodne podloge za čekanje novog životnog (vegetacijskog) ciklusa. Da bi se let tog cvijeća uspješno završio prizemljenjem na zemlju i čekanjem nove kiše, gotovo sva ta niska vegetacija na kraju svog životnog ciklusa postaje lagana kotrljajuća bodljikava izraslina. Sve to sam spomenuo kako bi upozorio na laku mogućnost svakakvog ozljedivanja i doživljavanja neugodnosti koje se kriju iza najjednostavnijih prirodnih pojava. Iz svih tih razloga, često nam se obraćaju beduinske obitelji za pomoći kod - zmijskog ugriza i škorpionskog uboda, ali i zbog raznih kožnih infekcija izazvanih ubodom bodljikavih stabala, grmova ili suhih biljaka.

Medicinska pomoć

Jedan nedavni poziv za pomoći došao je od našeg lokalnog časnika za vezu s POLISARIO stranom, koji je mogao iskoristiti prigodni posjet našoj promatračkoj postaji pripadniku vojno-medicinske postrojbe čiji nas djelatnici obilaze svaki put kad imamo cjebovečernje ophodnje i nadzor iz zraka. Kako sam toga dana bio služujući časnik, povezao sam našeg liječnika-gosta

do obližnjeg šatora u kojem živi obitelj našeg časnika za vezu, Anndalaha. Njemu je naš posjet značio mnogo, iz više razloga. Prvi, onaj koji je glavni povod posjetu, je pružanje medicinske pomoći njegovoj supruzi koja je imala problem s infekcijom kože na rukama, a drugi, ljepši, prigoda za toplo gostoprivrstvo. Uz pomoći lokalnog POLISARIO vojnika koji je razumio engleski jezik, liječnik je ispitivao podrijetlo problema Anndalahove supruge (što nije nimalo lako s obzirom na to kako su, osim jezika, kulturno naslijede i vjerski običaji još veći oblik barijere) i propisao odgovarajuću terapiju. Iskreno se nadam da je pronašao odgovarajuće rješenje i da je objašnjenje njezinog problema bilo vjerodostojno. Naravno, nakon medicinskog dijela posjeta, Anndalah je dugo zahvaljivao na pruženoj pomoći njegovoj supruzi i na mogućnosti da nas ugosti. Kao gostima njegove kuće i obitelji, poslužili su nam tradicionalni čaj uz poznatu ceremoniju. Na početku javljanja iz Zapadne Sahare opisao sam kako izgleda ceremonija čajeva Saharawi populacije, s dugotrajnim, višestrukim prelijevanjem slatko-mirisne tekućine iz malenog ibrika u male čaše, pa prelijevanje iz jedne čaše u sve ostale. Isto tako, objasnio sam što koja faza u ceremoniji čaja simbolizira pa neću ponavljati, već kazati da, zbog vremenskog ograničenja, nismo prošli sve tri uobičajene faze šećera nego samo dvije. Ovaj put sam iskoristio mogućnost traženja nešto manje slatkog čaja i recimo da mi se dijelom uđovljilo. Kažem, dijelom jer Saharawi domaćinima je, u pravilu, teško odrediti granicu između jako slatko, slatko i manje slatko ili, bolje rečeno, naše granice su preniske spram njihovih u tom pogledu. ■

Boksačka sekcija u vojarni "Petar Zrinski"

Danas rekreacija - sutra sportski klub?

U razgovoru s voditeljem boksačke sekcije, koju je istoga dana posjetio i nekadašnji pre-tendent na svjetski absolutni naslov Željko Mavrović, saznali smo da postoji ozbiljna ini-cijativa za vojne sportske klubove u borilačkim vještinama, počevši s boksačkim...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimila Mirela DASOVIĆ

Bez obzira na medijski prodor svakojakih novotvora poput ultimate-fighta, boks je još uвijek zadржao svoju kraljevsку poziciju među šakačkim sportovima. Također, kao i njezini borilački "srodnici" hrvanje ili judo, plemenita vještina vrlo je zastupljena u svim poznatijim vojskama svijeta. Nažalost, tako nije i u Hrvatskoj vojsci. Iako se činilo da bi Svjetske vojne igre mogle dati određeni zamah razvoju sporta u našem OS-u zamah je bio tek "logistički". Vojna sportska natjecanja još nisu dovoljno zastupljena, a vojni sportski klubovi ne postoje. Za one koji sumnjičavo vrte glavom, tek ćemo reći da takvi klubovi nisu bili izum i praksa u vojskama zemalja s totalitarnim režimima (znači će se sjetiti beogradskog Partizana i moskovskog CSKA). Za primjer ćemo uzeti Amerikance, kod kojih gotovo pa svaka bojna ima neku sportsku momčad. Kod Engleza upravo je boks jedan od najpopularnijih vojnih sportova. U HV-u, međutim, ima lošiji statut od hrvanja i judoa.

U zagrebačkim vojarnama boksom se možete baviti tek u Boksačkoj sekciji koja djeluje u sportskoj dvorani vojarne "Petar Zrinski". Riječ je o programu pokrenutom netom nakon Svjetskih vojnih igara, na inicijativu generala Lucića, a u realizaciji umirovljenog satnika Damira Šimunića, diplomiranog kineziologa i njegovih suradnika poput Zdenka Zupčića, također umirovljenog časnika i bivšeg boksača. Sekcija je započela tek s nekoliko polaznika. S vremenom ih je bilo sve više, i broj se ustalio na 40-ak. Po treningu ih dolazi 20-ak. Mogućnost boksačkog treninga pod stručnim nadzorom imaju razni "profili" što rekreativaca, bivših vojnika i

članova njihovih obitelji te prijatelja koji žele izgubiti koji kilogram, što aktivnih vojnika i kadeta koji s pravom smatraju da će im boksački treninzi pripomoći da budu u fizičkom stanju u kakvom vojnici i moraju biti. Ipak, nije to onaj klasični boks, nema razbijenih noseva i arkada. Sve na treninzima ide određenim redom, počevši od vježbi zagrijavanja. Postoje mjere zaštite, a polaznici prolaze školu boksa od samih osnova pa nadalje, sve pod nadzorom i s pravim metodama treniranja i učenja plemenite vještine. "U svakom slučaju, treninzi tri puta

inicijativu imamo podršku generala Lucića koji je i sam bio vrhunski sportaš" - istaknuo je umirovljeni satnik. "Boksački klub mogao bi se osnovati za početak, daj Bože da bude i džudaških, i hrvačkih, i taekwondo... Registrirali bismo boksački vojni klub pri Hrvatskom savezu, a kroz dvije godine stvorili bismo i boksače koji bi išli na natjecanja. Siguran sam da bi među našim vojnicima moglo biti izvrsnih sportaša. No, klub bi bio otvoren i za civile. U slučaju da uspijemo, klub bi djelovao u ovoj vojarni i dobio bi ime "Petar Zrinski" - završio je Šimunić.

Iste večeri kad je boksačku sekciju obišla naša novinarska ekipa, posjetio ih je i Željko Mavrović, hrvatska boksačka legenda, u želji da se malo rekreira i pozdravi svoje sportske prijatelje i boksačke entuzijaste. "Biti u jednoj ovakvoj dvorani je čast svakome pa i onome tko je u jednom trenutku bio vrhunski sportaš. Vidjeti tridesetak mlađih ljudi koji se igraju kroz sport i uče živjeti kroz sport i biti s njima je prekrasno. Također, lijepo je vidjeti i one koji

tjedno svakome poboljšavaju psihofizičko stanje. Izgubit ćete nekoliko kilo, naučiti tehniku disanja, trčanja... Za naučiti boksat treba tri do pet godina" - rekao nam je umirovljeni satnik Šimunić. Ukratko, tko je zainteresiran za boksački trening ponedjeljkom, srijedom i petkom od 18 sati može se javiti Damiru Šimuniću osobno na telefone 01/3768-116 ili 091/981-81-44

U razgovoru smo skrenuli i dalje od rekreativnih voda: postoji inicijativa da se u OSRH osnuje vojni boksački klub. "U svakoj vojski pedeset posto SVEGA mora biti sport" - pripomenuo je Šimunić. Smatra da bi osnivanje sportskih klubova itekako podiglo psihofizičku spremu naših vojnika. "Za tu

**Pukovnik Ivica Matešić - Jeremija,
autor ciklusa knjiga o Domovinskom ratu**

Pisani spomenik hrvatskim ratnicima

Unatoč svim problemima koji muče njega i njegovu "braću po oružju" i na koje nastoji upozoriti, Jeremija ipak pokušava pronaći izlaz iz tog mračnog tunela, a kao svjetlo u tami u svojim knjigama nudi vjeru i nadu - vjeru da će budućnost biti bolja i nadu da prošlost neće biti zaboravljena

Napisala i snimila Marija ALVIR

To je spomenik cijeloj jednoj generaciji", ukratko je objasnio Ivica Matešić nastanak već šeste svoje knjige. Mnogima poznatiji pod umjetničkim nadimkom Jeremija, od djetinstva prozvan Đovani, za prijatelje Đido - nekoć hrvatski branitelj i ratnik, danas časnik u činu pukovnika, trenutačno na dužnosti vojnog izaslanika u Italiji. No, osim što je odan vojničkom pozivu, taj temperamentni Zadranin arbaškog podrijetla već godinama je vjeran i pisano riječi, a njegove dosad izdane knjige najbolje svjedoče kako to izgleda kad netko piše - srcem.

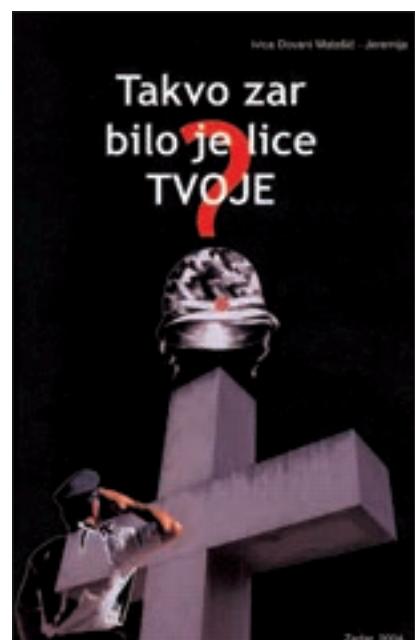

Od puške do pera

Prva Matešićeva knjiga simboličnog naziva "Križ moje braće" izdana je 1994., a nastala je od kolumni objavljenih tijekom ratnih godina - od 1991. do 1994. - u zadarskom *Narodnom listu* pod naslovom "Izravno s bojnišnice". Knjiga je, ističe autor, tiskana na ideju njegovog ratnog zapovjednika, generala Ante Gotovine, i suborca, brigadira Danijela Kotlara, a namjera je bila pomoći obiteljima poginulih branitelja zadarskoga kraja. Na pitanje kako je uopće došlo do pisanja te kolumnne, objašnjava da je bio nezadovoljan novinarskim izvješćima u kojima su oni, ratnici, bili samo statistika, te je smatrao da kao jedan od njih ima pravo, ali i obvezu svjedočiti istinu, dodavši: "Mi smo imali svoje ideale i za njih smo se borili". Knjiga "Križ moje braće" polučila je uspjeh, po-

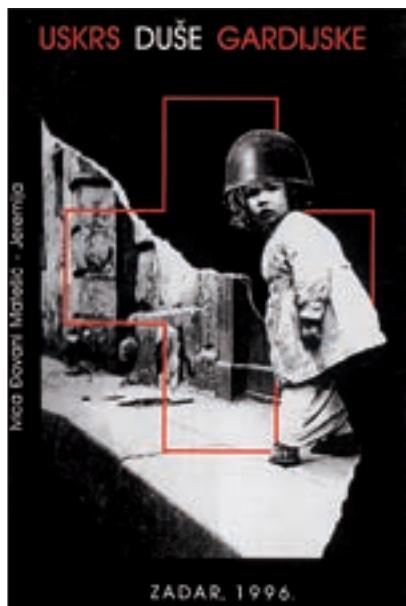
najviše upravo u braniteljskim redovima, autor je dobio nagradu grada Zadra, a prema knjizi je snimljen istoimeni dokumentarac HTV-ovog redatelja Darka Dovranića koji je na Međunarodnom festivalu vojnog dokumentarnog filma u Italiji također osvojio nagradu.

"Uskrs duše gardijske" naziv je druge Matešićeve knjige izdane 1996. koja, kao i prva, također sadrži priče

Prva Matešićeva knjiga simboličnog naziva "Križ moje braće" polučila je uspjeh, ponajviše upravo u braniteljskim redovima, autor je dobio nagradu grada Zadra, a prema knjizi je snimljen istoimeni dokumentarac HTV-ovog redatelja Darka Dovranića koji je na Međunarodnom festivalu vojnog dokumentarnog filma u Italiji također osvojio nagradu

■ "Takvo zar bilo je lice Tvoje?", peta Jeremijina knjiga, nastala iz kolumni objavljenih u *Narodnom listu* pod naslovom "Civilna bojišnica", za koju kaže da je "kruna svega"

■ "Uskrs duše gardijske" naziv je druge Matešićeve knjige koja, kao i prva, također sadrži priče s bojišnice, s tim da je u toj knjizi načeo temu postratnih sudsiba dragovoljaca Domovinskog rata

s bojišnice, s tim da je u toj knjizi načeo temu postratnih sudsiba dragovoljaca Domovinskog rata. Koliko je takvih sudsiba koje tiše Jeremiju pokazuje i brzina kojom nastaju njegove knjige te tako već dvije godine kasnije izdaje i treću. Knjigu "S nama su!" posvetio je svim poginulim braniteljima, a uslijedila su i zaslužena priznanja - ponovno je dobio nagradu grada Zadra, a predsjednik Republike odlikovao ga je Redom Danice hrvatske s likom Marka Mavrića. No, više od svih tih priznanja Jeremiji znače riječi potpore njegovih suboraca i prijatelja, čije misli i osjećaje utjelovljuje u svojim djelima.

Tribun hrvatskih ratnika

Da uistinu osjeća bilo braniteljske populacije, kojoj uostalom i sam pripada, dokazao je i u sljedećim trima knjigama. "Mir tebi, Gardo", izdana 2001., govori o razočaranjima u ideale, o problemima razvojačenih branitelja i brojnim suicidima, kao i o početku progona, kako autor kaže, protagonista Domovinskog rata, te sam zaključuje da je "dosta mračna". Potom slijedi "Takvo zar bilo je lice Tvoje?", peta Jeremijina knjiga, nastala također iz kolumni objavljenih u *Narodnom listu* pod naslovom "Civilna bojišnica", za koju kaže da je "kruna svega". U njoj pokušava do-

kučiti jesu li pojedini "protagonisti Domovinskog rata" doista bili zločinci ili su, pak, heroji. "Rat je sam po sebi zlo, a da je nešto dobro k'o da bi nas dopalo", govori Jeremija te zaključuje da je hrvatski obrambeni rat najčišći od svih vođenih posljednjih stotinu godina. "Hrvatski ratni zapovjednici vodili su računa o ponašanju svojih vojnika", ističe, a u prilog tome dodaje kako su u splitskom zbornom području tijekom rata bili organizirani brojni seminari na temu postupanja s ratnim zarobljenicima, i to na inicijativu tadašnjeg zapovjednika, generala Gotovine. Tim više Jeremija doživljava aktualne sudske

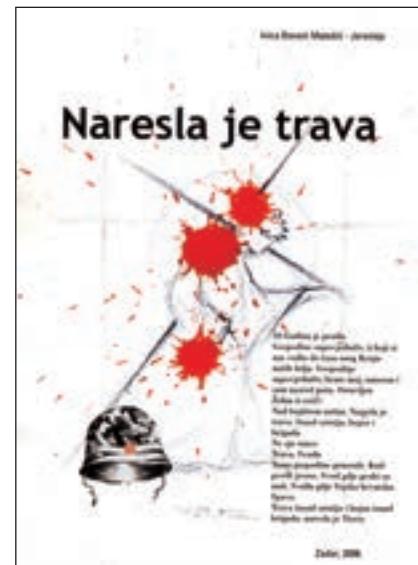
Pukovnik Ivica Matešić trenutačno je na dužnosti vojnog izaslanika u Italiji te sa suprugom već treću godinu boravi u Rimu, a kao vršni poznavatelj povijesti i umjetnosti idealan je vodič u obilasku znamenitosti vječnoga grada

procese protiv pojedinih hrvatskih časnika kao nepravedan pravni čin te ističe da je posljedica toga i (novi) nastala podijeljenost u braniteljskim redovima, "a upravo je pomirba i zajedništvo svih strana u obrani domovine bio najveći uspjeh Hrvatske vojske", zaključuje te dodaje: "Želimo živjeti normalnim životom, a ne da moj sin mašta o odlasku iz zem-

lje. Za to se moja generacija i ja nismo borili".

Najnovija, šesta Matešićeva knjiga "Naresla je trava" izdana je prošle godine, a po svom je sadržaju svojevrsni nastavak prethodnih pet. "Nosu u sebi određenu gorčinu pa čak i rezignaciju, a to je najgore stanje - kad je čovjeku svejedno, kad ga ništa ne ljuti, niti išta raduje", opisuje Jeremija svoju zasad posljednju knjigu, dodajući da ipak nudi i tračak nade - "vjeru da će zenge ostvariti svoje snove". Osim tih ključnih odlika, knjiga je prožeta i određenom dozom humora koji proizlazi iz ironije spram životnih teškoća.

"Što se dogodilo s nesalomljivim duhom 'mulaca' koji nikada nisu priznavali lažne autoritete i mediokritete, što je u njima održalo svijest o hrvatskoj domovini kroz sve ove puste godine i stoljeća", neka su od hipotetskih pitanja koja postavlja Matešić, dodajući kako mu pisanje dođe kao kakav ispušni ventil, a za svoje knjige kaže da su to "istinite priče koje su ispisale ljudske sudbine". No, unatoč svim problemima koji muče njega i njegovu "braću po oružju" i na koje nastoji upozoriti, Jeremija ipak pokušava pronaći izlaz iz tog mračnog tunela, a kao svjetlo u tami u svojim knjigama nude vjeru i nadu - vjeru da će budućnost biti bolja i nadu da prošlost neće biti zaboravljena. ■

■ Najnovija, šesta Matešićeva knjiga "Naresla je trava" izdana je prošle godine, a po svom je sadržaju svojevrsni nastavak prethodnih pet

Može li se djelatna vojna osoba (u ovom slučaju časnik HRZ-a i PZO-a poginuo nesretnim slučajem u automobilskoj nesreći) posmrtno predložiti za dodjelu odličja?

Djelatnu vojnu osobu moguće je, ako su ispunjene zakonom propisane pretpostavke, posmrtno predložiti za dodjelu odličja.

Ako je posmrtna dodjela odličja moguća, dodjeljuju li se samo određena odličja ili je moguća dodjela svih odličja za koje neka osoba ispunjava propisane uvjete?

Sva zakonom propisana odličja moguće je dodijeliti i posmrtno. Jedina iznimka je Red Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana s posrebrenim pleterom koji se dodjeljuje samo nestalim u tijeku Domovinskog rata.

Dodjeljuju li se odličja propisana čl. 6. Zakona o odličjima i priznanjima RH samo jednom tijekom vojne službe ili je moguća dodjela svaki put kada se ispune propisani uvjeti za dodjelu pojedinog odličja?

Premda možda i nije logično, ne postoje zakonske zapreke da se jednu osobu više puta predloži za isto odličje. To uključuje i Spomenicu domovinske zahvalnosti. Ako Državno povjereništvo za odličja i priznanja Republike Hrvatske, razmatrajući takve prijedloge, zaključi i predloži Predsjedniku Republike njihovo prihvatanje, također nema nikakve zakonske prepreke za dodjelu.

Pročelnik Vojnog kabineta
Predsjednika Republike,

general bojnik Krešimir KAŠPAR

**Svoje upite možete slati na
e-mail: hrvojnik@mohr.hr ili na
fax: 01/ 4551- 852**

Hodočašće branitelja u Rim

U prigodi 15. obljetnice međunarodnog priznanja Republike Hrvatske Vojni ordinarijat zajedno s Vladom RH i Ministarstvom branitelja, obitelji i međugeneracijske solidarnosti organizirao je hodočašće u Vatikan kako bi Svetom Ocu zahvalili za priznanje Republike Hrvatske 13. siječnja 1992.

Hodočasnici, njih sedamdesetak, na put su krenuli 15. siječnja poslije mise koju je u kapeli Vojnog ordinarijata predslavio vojni biskup mons. Juraj Jezerinac, a prigodnu propovijed održao je generalni vikar mons. Josip Šantić. Sveti Otac je naše hodočasnike primio 17. siječnja na generalnoj audijenciji, a poslije audijencije predsjednika Vlade, podpredsjednicu Vlade i

teškim vremenima rata dok je radio u Državnom tajništvu Svetе Stolice.

Naši su hodočasnici također posjetili i Hrvatski papinski zavod Sv. Jeronima, gdje su slavili misu koju je predvodio mons. Jezerinac. U prigodi toga svečanog i posebnog hodočašća Svetom je Ocu uime branitelja i njihovih obitelji darovan specijalni set olovaka "Penkala", koje su, kao izvorni hrvatski proizvod, plod rada naših stručnjaka u poduzeću TOZ-Penkala iz Zagreba. Također je posebni set "Penkala" darovan i mons. Eteroviću. Osim Rima naši su hodočasnici posjetili i Firenz te na povratku Asiz, gdje su na grobu "asiškog siromaška" sv. Franje slavili misu. Kao što je sv. Franjo, čuvši Božju riječ

snimila Vesna PINTARIĆ

ministra kulture zajedno s predstavnicima branitelja i njihovih obitelji Papa je primio u privatnu audijenciju zajedno s državnim tajnikom.

Posebna skupina hodočasnika posjetila je i mons. Nikolu Eterovića, tajnika Sinode te je i njemu zahvalila za sve što je učinio za dobro Hrvatske, u

da spasi Crkvu koja se ruši, promjenio svoj život, tako su i naši branitelji, koji su znali podmetnuti leđa da spase domovinu koja se rušila, ponovno za njezinu dobro spremni prihvati isti poziv i upregnuti svoje moralne snage za obnovu Crkve u hrvatskom narodu.

A. KAĆUNKO

Poziv na sudjelovanje u izložbi fotografija

Ohrabreni dosadašnjim uspješnim izložbama likovnih radova djelatnika MO-a i GS-a u dva navrata, 2002. i 2005. godine, te izložbom radova umirovljenih djelatnika, koja se upravo održava u Galeriji "Zvonimir", odlučili smo 2007. godine prirediti izložbu umjetničkih fotografija naših djelatnika. Izložba će se održati potkraj prosinca 2007. i trajat će 3-4 tjedna. Na izložbu se mogu prijaviti svi djelatnici MO-a i GS-a koji se bave fotografijom, amaterski ili profesionalno, a odabir za izložbu obavit će tročlanii prosudbeni odbor (prof. Zrinka Pillauer Marić, načelnica Odjela kulture SOJI, satnik Goran Pavelić, djelatnik Vojnog arhiva i Vinko Šebrek, brigadir u mirovinii, predsjednik Foto-kluba Zagreb). Odabrane fotografije bit će povećane i izložene u Galeriji "Zvonimir". Tema nije određena. Izložbu će pratiti prigodni depljan/katalog. Svatko koji se prijavi bit će predstavljen na izložbi, makar jednom fotografijom. Detaljne informacije s uputama o dostavljanju fotografija za stručni odabir, svaki prijavljeni dobit će naknadno na svoju adresu. Preliminarne prijave s osobnim podacima (Prijavnica dostupna u Galeriji "Zvonimir") primaju se zaključno do 28. veljače 2007. na adresu Galerije - poštom, osobno, faksom, e-mailom. Osoba za kontakt je Zrinka Pillauer Marić, prof., Galerija "Zvonimir", Zagreb, Bauerova 33, tel: 4567 926, fax: 4568 394, e-mail: galerija.zvonimir@mohr.hr.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
GLAVNI STOŽER OSRH
PERSONALNA UPRAVA**

**raspisuje
INTERNI NATJEČAJ**

**Za upućivanje časnika
OSRH u mirovne misije UN-a
u 2007. - 2008.**

OPĆI UVJETI:

- najmanje pet godina službe u OSRH na časničkoj dužnosti
- manje od 50 godina starosti
- povoljna ocjena zdravstvene sposobnosti za službu u mirovnoj misiji
- poznavanje traženog stranog jezika > 70 % ALCPT
- ispunjena izjava o dragovoljnosti
- položen vozački ispit "B" kategorije
- osobni čin: natporučnik - pukovnik

- za dužnosti vojnih promatrača završen tečaj za vojne promatrače UN-a, a po mogućnosti napredna časnička izobrazba; za stožerne časneke najmanje tečaj za stožerne časneke UN-a, a po mogućnosti Zapovjedno-stožerna škola.

Raspis s konkretnim misijama, dužnostima i uvjetima dostavljen je svim ustrojbenim cjelinama MORH-a i OSRH dopisom Personalne uprave (J-1) GS OS RH KLASA: 018-01/06-01/1, URBROJ: 512-06J1-0201-06-440 od 27. prosinca 2006.

Detaljne informacije i sadržaj raspisa časnici trebaju zatražiti kod ovlaštenih personalnih djelatnika u svojim ustrojbenim cjelinama.

Prijave kandidata s ispunjenom Izjavom o dragovoljnosti i tiskanicom uz prijavu za mirovne misije preko nadređene ustrojštvene cjeline dostaviti Personalnoj upravi (K-1) GS OSRH do **31. siječnja 2007.**

Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon **01/37-18-128.**

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE**
**u suradnji s učilištima
raspisuje
NATJEČAJ**

Za stipendiranje studenata od 1. godine preddiplomskih studija, u statusu kadeta, za stjecanje akademskog naziva prvostupnika, od akademske godine 2007./2008. na:

I. SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

1. Fakultet elektrotehnike i računarstva
  - Preddiplomski studij elektrotehnike i informacijske tehnologije (20 kadeta)
  - Preddiplomski studij računarstva (5 kadeta)
2. Fakultet strojarstva i brodogradnje
  - Preddiplomski studij strojarstva (15 kadeta)
  - 3. Fakultet prometnih znanosti
    - Preddiplomski studij aeronautike-vojni piloti (15 kadeta)
    - smjer PT (nije određen broj kadeta)
  - 4. Prirodoslovno-matematički fakultet svi smjerovi (nije određen broj kadeta)

II. SVEUČILIŠTE U SPLITU

1. Pomorski fakultet
  - pomorska nautika (10 kadeta)
  - brodostrojarstvo (5 kadeta)
2. Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje
  - svi smjerovi (nije određen broj kadeta)

UVJETI:

- državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen(a) 1987. godine ili kasnije
- upisana 1. godina redovitog studija (**u srpnju 2007.**) uz plaćanje ili bez plaćanja
- odgovarajući rezultati na pregledu za novake (samo za muškarce)
- ispunjavanje propisanih kriterija za kadeta na temelju psihologiskog ispitivanja i zdravstvenih pregleda
- zadovoljavanje sigurnosnih kriterija

Rok za podnošenje prijava je **9. veljače 2007.** Prijave se podnose uredima za obranu u kojima se kandidati nalaze u evidenciji vojnih obveznika, odnosno po mjestu prebivališta za žene. Kandidati trebaju dostaviti:

Odlazak na dužnost predviđa se tijekom 2007., a po odabiru kandidat mora biti spremna sa svojom obitelji provesti na službi u inozemstvu oko 4 godine.

Prijava s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati iz ustrojštvenih cjelina MORH-a mogu dostaviti na adresu:

Ministarstvo obrane RH
Uprava za ljudske resurse
Personalna služba
Staničićeva 6
10 000 Zagreb

Zainteresirani kandidati iz ustrojštvenih cjelina GS-a OSRH prijave s dokazima mogu dostaviti na adresu:

Glavni stožer OSRH
Personalna uprava
Bauerova 35
10 000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je **do 31. siječnja 2007.**

Za eventualne upite u svezi s natječajem zainteresirani kandidati mogu se obratiti na telefon **01/4568-553.**

Sve potrebne preslike dokumenata nije potrebno ovjeravati kod javnog bilježnika. Nakon završenog odabira kandidata dokumenti se ne vraćaju kandidatima koji nisu ispunili sve potrebne uvjete natječaja. Originalni dokumenti bit će traženi samo od kandidata nakon njihova konačnog odabira. Prednost pri stipendiranju imaju studenti koji upisu fakultete pod rednim brojevima 1., 2. i 3. (prvenstveno studij aeronautike-vojni pilot) na Sveučilištu u Zagrebu te studenti koji upisu fakultet pod rednim brojem 1. na Sveučilištu u Splitu. Informacije u svezi s natječajem mogu se dobiti na:

- www.morh.hr
- uprave i uredi za obranu MORH-a

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
PERSONALNA SLUŽBA**

**raspisuje
INTERNI NATJEČAJ**

za odabir kandidata za vojnoodiplomatsku dužnost

**1. vojni izaslanik u Republici Turskoj,
uvjeti:**

- osobni čin: pukovnik - brigadir
- VSS
- završena Zapovjedno-stožerna škola
- engleski jezik STANAG 3333
- 10 godina radnog staža

Posebna stručna znanja poželjna kod odabira kandidata:

- Vojnodiplomska škola MORH-a
- Diplomska akademija MVPEL-a
- Međunarodni tečajevi iz područja diplomacije
- Radno iskustvo na poslovima međunarodne obrambene suradnje

Novi zapovjedni sustav njemačke vojske

NJEMAČKA je vlada s tvrtkom Rheinmetall Defence AG sa sjedištem u Düsseldorfu sklopila ugovor o opremanju postrojbi njemačke vojske (Bundeswehr) novim naprednim zapovjednim sustavom (ZIKS). Vrijednost posla iznosi 170 milijuna eura. Osim dostave potrebnog hardvera i softvera posao obuhvaća i izobrazbu, potporu tijekom radnog vijeka te osiguranje potrebne dokumentacije o sustavu.

Tim će se novim sustavom opremiti 1600 oklopnih i neoklopljenih vozila iz sastava njemačke vojske. To je na neki način veliki proces umrežavanja koji će vozilima omogućiti znatno učinkovitije djelovanje.

Novi će sustav omogućiti umreženim vozilima znatno učinkovitije sudjelovanje u misijama. Omogućava povezivanje umreženih vozila s taktičkim operativnim središtem. To znači da se važni podaci, operativni i navigacijski, razmjenjuju unutar

postrojbe i s nadređenim zapovjedništvom u zamalo realnom vremenu.

Sustav omogućava računalno generiran prikaz taktičke situacije na digitalnom zemljovidu pa je posada svakog vozila znatno bolje obaviještena o situaciji oko njih, rasporedu prijateljskih i neprijateljskih snaga.

Ova je nabava ustvari brz i ekonomičan potez njemačke vojske kojim se omogućava umrežavanje postojećih, starijih vozila. Tako se

postojećim snagama uz primjenu najmodernije tehnologije i uz relativno malenu cijenu omogućava znatno veća učinkovitost na modernom bojištu.

M. PETROVIĆ

Isporučeni egipatski Apachei

SVEČANOM primopredajom posljednjih šest borbenih helikoptera AH-64D, koja je potkraj prosinca prošle godine održana u Kairu, glavnom gradu Egipta, pred brojnim visokim egipatskim i američkim civilnim i vojnim dužnosnicima, okončana je isporuka novih borbenih helikoptera za egipatsko ratno zrakoplovstvo. Egipt je ukupno na-

ručio 35 helikoptera, a isporučeni helikopteri su u biti AH-64A koji su u Boeingovim američkim postrojenjima modernizirani na standard AH-64D. Nabavom novih helikoptera Egipat je tako

postao jedanaesta zemlja koja je operater na tom tipu helikoptera, ili ga je tek naručila, odnosno više od 1600 Apacha nalazi se u operativnoj uporabi u raznim ratnim zrakoplovstvima diljem svijeta.

Proteklih dvadesetak godina borbeni helikopter AH-64 predstavlja jedno od najučinkovitijih protuzrakoplovnih oružja, a očekuje se da će

takvu dominantnu ulogu zadržati sve do 2030. godine. Zadnja inačica Apacha u odnosu na AH-64A ima 400 posto veću ubojnu moć, 720 posto veći stupanj preživljavanja u borbenim uvjetima, može uništiti pokretne i nepokretne ciljeve na udaljenosti većoj od 7000 m i bez optičkih sustava, za zahvat ciljeva može rabiti TADS ili pak radarski sustav što omogućava veću fleksibilnost na bojištu, ima mogućnost radarski otkriti i klasificirati više od 128 ciljeva istodobno (odrediti 16 najvažnijih, prenijeti podatke o njima drugim letjelicama i zapovjednim mjestima), izvesti precizan napad na svih 16 odjednom i to sve za manje od 30 sekundi. Uz to, zahtjeva trećinu manje radnih sati održavanja po satu leta od traženih uvjeta, ispunjava 91 posto operativne spremnosti, što je 11 posto više od traženih normi.

I. SKENDEROVIC

Nastavak razvoja CV90 120-T

ŠVEDSKA tvrtka BAE Systems Hagglunds, inače u sastavu britanskog koncerna BAE Systems, nastavlja s razvojem inačice borbenog vozila pješaštva (BVP) CV90 opremljene topom kalibra 120 mm. Nova je inačica dobila oznaku CV90 120-T. Ta je inačica javno prikazana na izložbi Eurosatory 2006.

Novi je CV 90 opremljen aktivnom oklopnom zaštitom švedske tvrtke Akers Krutbruk kako bi se povećala zaštita od PO oružja. Također su poboljšane bočne zavjese kako bi se smanjio toplinski potpis vozila, a primijenjena je i nova maskirna shema pogodna za djelovanje u urbanom okolišu.

No, najvažniji je element novog vozila postavljanje topa kalibra 120 mm na podvozje BVP-a. Ideja je bila da se relativno lagalom i pokret-

ljivom vozilu (masa inačice CV90 120-T je oko 35 tona, odnosno upola lakše od najmodernijih klasičnih tenkova) da paljbeni moći klasičnog tenka.

Obično su laki tenkovi dosad nosili glavno oružje kalibra 105 mm. Postavljen je top švicarske tvrtke Ruag, tip Compact Tank Gun CTG120/L50. Ovo nije prvo postavljanje topa većeg kalibra na CV90. Naime, sredinom 90-ih godina prošlog stoljeća postavljena je kupola Giat TML s topom kalibra 105 mm, ali je to bio samo probni model i ta kupola nije bila potpuno stabilizirana. Nova je kupola pak potpuno sta-

bilizirana, a rabi napredni sustav za upravljanje paljbom Saab UTAAS. To ovom borbenom vozilu omogućava dobru preciznost, na razini drugih najmodernijih zapadnih tenkova. Tvrta kao moguće kupce nove inačice smatra sadašnje korisnike borbenih vozila CV90, a to su Finska, Norveška, Švedska, Švicarska, Danska i Nizozemska.

M. PETROVIĆ

NAKON što ga je prethodno odbilo španjolsko vijeće ministara, 22. prosinca prošle godine pred brojnim civilnim i vojnim dužnosnicima potписан je ugovor između španjolske vlade i tvrtke Eurocopter Spain za 45 srednjih transportnih helikoptera NH90, koji se nabavljuju za potrebe španjolskih oružanih snaga. Vrijednost potписанog ugovora iznosi 1,26 milijardi eura, a Španjolska će ga otplaćivati od 2007. do 2025. Isporuka prvih helikoptera očekuje se tijekom 2010., a bit će sklapani u španjolskom Albaceteu, koji je inače sjedište Eurocopter Spain. Uz sklapanje helikop-

tera u Albaceteu, Eurocopter Spain se izborio i za proizvodnju prednje sekcije trupa helikoptera. Uz taj ugovor španjolska vlada je sklopila s Eurocopterom još

jedan ugovor na temelju kojeg će nabaviti četiri helikoptera EC135, za potrebe UME (Unidad Militar de Emergencias) nove postrojbe španjolskih oružanih snaga.

S potpisanim španjolskim ugovorom broj ukupno naručenih helikoptera NH90 popeo se na 445, odnosno njime Španjolska uz Francusku, Finsku, Njemačku, Grčku, Italiju, Norvešku, Portugal, Oman, Australiju, Novi Zeland, Švedsku, Nizozemsku postaje trinaesti svjetski operator na tom tipu helikoptera. Helikopteri su nabavljeni u sklopu šireg programa modernizacije i opremanja španjolskih oružanih

snaga. Prvom fazom te modernizacije flota Španjolskog ratnog zrakoplovstva prioritetno će biti opremljena novim helikopterima NH90 jer je dio sadašnjih transportnih helikoptera proizveden šesdesetih godina prošlog stoljeća. Na tragu te modernizacije je nedavna nabava Eurocopterovih borbenih helikoptera Tiger, čime se uz znatnu i vrlo kvalitetnu modernizaciju Španjolskog ratnog zrakoplovstva postiže i konsolidiranje tvrtke Eurocopter Spain, odnosno uz to će se znatno standardizirati zrakoplovno-tehnička potpora za novonabavljene helikoptere.

Helikopteri NH90 proizvode se u dvije inačice, u taktičko-transportnoj i mornaričkoj. Za potrebe španjolskog zrakoplovstva nabavljene su obje inačice iako se trenutačno ne navodi u kojem omjeru u sklopu prvog paketa od 45 helikoptera. Također, zasad se ne navodi koja će se sve oprema ugradivati u helikoptere.

I. SKENDEROVIC

Potpisan ugovor za španjolske NH90

Britanci kupuju Cougar

BRITANSKO ministarstvo obrane je u procesu žurne nabave. Od američke tvrtke Force Protection iz Charlestona u saveznoj državi Južna Karolina kupili su 100 srednjih oklopnih vozila Cougar. Vozila su dio šire narudžbe kojoj je svrha povećati stupanj zaštite britanskih vojnika raspoređenih u misijama u Afganistanu i Iraku.

Uz Cougare nabavljeno je i 100 novih Pinzgauera, plaćeno dodatno oklapljanje za oko 70 oklopnih transporter FV430. Uz to je u procesu i nabava dodatne osobne zaštitne opreme kao što su napredni zaštitni prsluci raznih vrsta za razne tipove zadaće koje vojnici na terenu obavljaju, te nabava balističke zaštite za oči.

Iskustva koje britanska vojska ima u raznim mirovnim misijama diljem

svijeta bogata su i služe kao izvrstan temelj za planiranje budućih operacija. Britanska je vojska, nakon američke, najveći sudionik u mirovnim misijama. Ta je praksa počela odmah nakon okončanja Hladnog rata kad su se rasplamsale brojne krize u Jugoistočnoj Europi i drugim nestabilnim područjima. Kako je početkom i sredinom 90-ih godina prošlog stoljeća Britanija imala profesionalnu vojsku mogla je brzo rasporediti dovoljan broj vrhunski uvježbanih vojnika u misije

daleko izvan domovine. Iz tih su misija crpili iskustva koja su rezultirala trendom okretanja prema lakinim i srednjim snagama dobre pokretljivosti, opremljenih uglavnom kotačnim vozilima dobre oklopne zaštite. Narudžba Cougara samo je još jedna potvrda tog trenda.

M. PETROVIĆ

Francuska mornarica odabrala VT čamce

TVRTKA VT Halmatic, član britanske grupacije VT, isporučit će 20 novih desantnih gumenih čamaca s tvrdim dnom (Rigid Inflatable Boat - RIB) francuskoj ratnoj mornarici namijenjenih postrojbi mornaričkog pješaštva. Novi čamac ima duljinu

9,5 metara, a zasniva se na vrlo uspješnom projektu čamca Halmatic Pacific 28 RIB te je razvoj novog čamca omogućio njegovu modularnu gradnju i prilagodljiviju platformu koja će povećati opseg postrojbi gumenih čamaca namijenjenih

specifičnim pomorskim operacijama.

Francuska mornarica dodijelila im je oznaku ECUME te će zamijeniti postojeća plovila koja su u uporabi francuskih komandosa, a omogućit će povećane mogućnosti izvodljivosti operacija posebno u obalnim napadima, vatrenoj potpori te ubacivanju.

Plovilo ECUME također će moći obavljati humanitarne zadaće kao potpora pri evakuaciji i spašavanju. Primarna zadaća tih čamaca bit će provođenje vrlo brzih napada na ciljane brodove, koji će se provoditi bilo s postojećih pomorskih brodova u francuskoj floti kao što su fregate klase La Fayette i FREMM ili desantni brodovi klase Mistral te BATRAL i drugi, ili iz zraka, izbacivanjem iz transportnih zrakoplova tipa C-160, C-130H, C-130H te A400M.

Prvi gumeni čamci s tvrdim dnom bit će isporučeni u rujnu 2007. te otpravljeni u ALFUSCO i raspoređeni prema potrebi duž francuske obale.

M. PTIĆ GRŽELJ

Japan traži nove razarače

JAPANSKA agencija za vojnu nabavu uvrstila je zahtjev za nabavu prvog od četiri planirana nova razarača u proračun za ovu godinu. Nova klasa razarača, poznata pod imenom 19DD, istisnine oko 5000 tona ima za cilj zamjenu najstarije klase razarača Hatsuyuki od pet koliko ih se trenutačno nalaze u operativnoj službi japanskih pomorskih samoodbrambenih snaga (Japanese Maritime Self-Defence Force). Procjenjuje se kako će vrijednost prvog razarača u novoj klasi iznositi oko 717 milijuna dolara, a polaganje kobilice se očekuje tijekom 2007. dok je ulazak u aktivnu službu predviđen za 2011. godinu.

Propulzijski sustav sastojat će se od četiri plinske turbine u COGAG konfiguraciji koji će pokretati dva brodska vijka, a omogućit će maksimalnu brzinu više od 30 čvorova.

Projektom razarača predviđen je jabol smanjenog radarskog odraza kako bi se povećala karakteristika nezamjetljivosti. Od temeljnog naoružanja razarač će nositi top Mk 45 Mod 4 kalibra 127 mm namijenjen provođenju kopnenih napada te sustav za okomito lansiranje projektila s još nepoznatim brojem lansirnih cijevi koji će biti smješteni na pramčanom dijelu broda. Također na oba boka predviđena su četverostruka lansera protubrodskih projektila Type 90. Novi brod bit će opremljen s dvije trostrukre torpedne cijevi, dva sustava namijenjena bliskoj borbi te jednim helikopterom. Velika krmena sletna paluba podupirat će helikoptere tipa SH-60K.

Program 19DD povezan je restrukturiranjem japanskih pomorskih snaga, a predstavljene su osnovnim dokumentom nacionalnog vojnog programa. Restrukturiranje obuhvaća smanjenje eskortnih divizijuna s trenutačnih 12 na osam i povećanjem broja brodova s dva ili tri na četiri u svakom. Planom su predvidene dvije vrste divizijuna koje će činiti glavne taktičke postrojbe površinske flote: DDH grupa koja će se sastojati od jednog budućeg nosača helikoptera, jednog razarača klase Kongou i dva

razarača druge klase dok će DDG grupu činiti tri razarača te jedan razarač klase Kongou. Razarači tipa 19DD bit će dodijeljeni u obje grupe a namijenjena će im biti borba protiv površinskih, podmorničkih i protuzračnih ciljeva kako bi razarači klase Kongou bili usmjereni borbi protiv projektila. Točan odabir klasa brodova za obje grupe tek treba egzaktno definirati. Usporedo s tom promjenom japanske pomorske snage planiraju smanjenje regionalnih eskortnih divizijuna na šest s trenutačnih sedam. U skladu s navedenim, broj borbenih brodova prema srednjoročnom planu razvoja japanskih pomorskih samoodbrambenih snaga u razdoblju 2005. - 2009. smanjiće se sa sadašnjih 52 na 48.

M. PTIĆ GRŽELJ

Boeing počeo s isporukom F/A-18 E/F Block 2

POČETKOM siječnja tvrtka Boeing objavila je kako je NAS (Naval Air Station) Oceani isporučen novi avion F/A-18 E/F Super Hornet Block 2. To je jedanaesti avion koji je dosad isporučen, odnosno primopredaja novih Super Horneta počela je tijekom listopada prošle godine. Najvažnija posebnost novih Super Horneta je novi AESA (Active Electronically Scanned Array) radarski sustav koji je ugrađen u njih. Isporučenim avionima popunjavaju se dvije eskadrile, i to VFA-213 Black Lions i VFA-106 Gladiators, odnosno eskadrila VFA-213 Black Lions ujedno će biti prva iz flote američke ratne mornarice ko-

ja će poletjeti na njima. Uz to dva nova Super Horneta isporučena su i eskadrili VFA-122 Flying Eagles.

Radari APG-79 AESA su senzorski sustav nove generacije, većeg dometa (u odnosu na dosadašnji radar APG-73 ima tri puta veći zahvat), s mogućnošću istodobnog praćenja više ciljeva, znatno olakšavaju sučelje "pilot - avion", s lakoćom mogu istodobno raditi u oba moda (zrak-zrak i zrak-zemlja), znatno su pouzdaniji (u odnosu na APG-73 pet puta pouzdaniji) i finansijski prihvatljivi posebice u odnosu na dosadašnje radarske sustave. Razvojna testiranja AESA radara okončana su ti-

jemom lipnja prošle godine, kada su počela operativna testiranja. Uz nove producijske Block 2 Super Hornete, američka ratna mornarica kani sa 135 AESA radara opremiti i postojeću flotu Super Horneta koja se već nalazi u operativnoj uporabi, a s dosad sklopljenim ugovorima ukupno bi trebalo biti isporučeno 412 APG-79 AESA radara.

I. SKENDEROVIC

Offset u Francuskoj

Francuska kao članica NATO-a ne podupire primjenu offseta, no kako bi zadržala svoje stare kupce koji sve više uvjetuju offset obveze, prisiljena je prihvatići ih. Offsetu pristupaju od slučaja do slučaja što ovisi o umješnosti pregovarača u konkretnim poslovima

Josip MARTINČEVIĆ MIKIĆ

Prišlikom opisa offset politike u Švicarskoj, naglašeno je kako je ona specifična s obzirom na neutralnost te zemlje u pogledu političkih asocijacija pa tako i po organizaciji obrambene industrije koja je strategijom vlasništva pod nadzorom države. Za Francusku bi se također moglo reći kako je ona specifična i po karizmatičnosti glede članstva u NATO-u i u pogledu obrambene industrije, a samim time i u pogledu offset politike.

Industrijska participacija ili offset u Francuskoj nije reguliran zakonskim ili podzakonskim aktima. Francuska zapravo nema nikakvu offset regulativu, ali ne odbija takav način opremanja svojih oružanih snaga. Naime Francuska za opre-

manje svojih oružanih snaga rabi gotovo 90 % opreme iz vlastite proizvodnje pa budući da nema velikih nabava iz inozemstva nije prisiljena rabiti offset u procesima opremanja. Iako su Francuzi bez formalne offset politike, oni imaju uspostavljeno odgovarajuće tijelo na razini ministarstva gospodarstva i financija te ministarstva obrane. Ured ministarstva gospodarstva i financija održava funkciju pomoći izvoznicima poglavito na političkoj razini dok se uloga ministarstva obrane sastoji u pomoći francuskim ugovarateljima na poslovima obrambene proizvodnje prema partnerima iz inozemstva te drugim oblicima vojnoindustrijske suradnje. Druga je situacija kada Francuska prodaje svoju opremu

zemljama koje od nje uvjetuju primjenu offseta. Francuzi u načelu prihvataju ispunjenje offset obveza od naručitelja svoje opreme te po toj ili sličnoj regulativi u posljednje vrijeme uvjetuju nabavu svoje opreme iz inozemstva. Rijetki su takvi poslovi nabave, ali se može spomenuti nabava aviona E2C Hawkey, C-130 i dr.

Obrambenom politikom opremanja iskazane su namjere da Francuska opremi svoje OS od 2003. do 2008. godine kako bi mogle zadržati zadovoljavajući stupanj nacionalne sigurnosti i dostići međunarodne ambicije. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Fallskarmsjägare: švedski rendžeri-padobranci

Unatoč činjenici da na površini od 449 964 km² Kraljevina Švedska ima tek nešto više od 9 milijuna stanovnika, uz prosječnu naseljenost od tek 22 stanovnika na km², švedske oružane snage razvile su veliki broj postrojbi za specijalne namjene. U široj švedskoj javnosti uobičajen naziv za takve postrojbe je "Jagare" (lovci)

Pripremio Igor SPICIJARIĆ

Švedani su u ustroj svojih oružanih snaga uveli padobranske snage prilično kasno, u odnosu na ostale zemlje. Škola za rendžere-padobrance bila je osnovana u Karlsborgu, prema britanskom modelu takve škole. Švedani su se odlučili za takav model, nakon što su njihovi časnici dobro upoznali sustav obuke u britanskom Brizie Nortonu i američkom Fort Benningu, dvama najpoznatijim zapadnim središtima za obuku padobranaca tog doba.

Strogo ograničena svojim statusom neutralnosti, Švedska nije imala potrebe za ustrojavanjem velikih i ofenzivno orientiranih padobranksih snaga. Prema doktrini uporabe oružanih snaga, švedski padobranci se uglavnom koriste za dubinska izviđanja, diverzantska djelovanja i sabotaže, koje će izvoditi malene skupine, izolirane u dugim razdobljima iza protivničkih crta.

Svake godine u prosjeku 600 kandidata iz cijelokupnih švedskih oru-

žanih snaga javlja se na natječaj za prijam u rendžere. Nakon tretjedne selekcije, temeljene na fizičkim vježbama i mentalnom ispitivanju, samo otprilike 150 kandidata dobiva poziv da nastavi daljnju obuku nakon koje mogu postati rendžeri-padobranci.

Služba u rendžersko-padobranskoj regimenti počinje intenzivnom padobranskom obukom. Obuka počinje svake godine u mjesecu lipnju. Tijekom te početne faze kandidati uče teoriju i osnovne elemente padobranstva. Programom te obuke predviđeno je da kandidat dobije padobransku licencu i pravo na nošenje padobranskog znaka nakon što je uspješno izveo 9 skokova, među kojima je obvezan jedan noćni skok i jedan izведен s kompletom opremom i naoružanjem u sklopu takozvane "Orlovske hodnje".

Ta, u švedskim vojnim okvirima već legendarna vježba služi kao "finalni test" za konačni pristup u redove Fallskarmsjägarea. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Patrolni čamci i brodovi

Iako je potražnja za patrolnim plovilima velika, sve veća ponuda čini ovo tržište sve dinamičnijim. Ovdje su spomenuti samo neki od patrolnih plovila namijenjenih uporabi na morskim prostranstvima

Pripremio Tomislav JANJIĆ

Najčešće rabljene riječi u posljednjih nekoliko godina su "priobalno ratovanje" i "asimetrične prijetnje". Iako velike mornarice ove riječi vežu uz velike borbene brodove sve se češće uz priobalno ratovanje i borbu protiv terorizma veže posebna vrsta brodova - patrolni čamci i brodovi.

Zadaća patrolnih plovila je zaštita nacionalnih voda, ne samo u blizini obale već i zaštićenih gospodarskih područja. Tako široki spektar zadaća uvjetuje i raspon istisnina od 3000 (za velike oceanske patrolne brodove) do samo 30 tona za male priobalne čamce. Zajedničko im je da su projektirani kako bi onemogućili ilegalni ulazak u štićeno područje i djelovanje unutar njih, bez obzira na to radi li se o krijumčarenu, piratstvu ili ribolovu. Dok je borba protiv ilegalnog ribolova

uglavnom slična policijskim dužnostima, borba protiv krijumčara i pirata često više nalikuje borbenom djelovanju.

U rasponu brodova i čamaca koji se nude na tržištu trenutačno je najveća potražnja za srednje velikim patrolnim brodovima (oko 50 metara dužine i oko 370 tona istisnine) i za obalnim patrolnim čamcima (oko 25 metara dužine i 50 ili manje tona istisnine). Strukturalno ta se plovila grade s dubokim V-profilom trupa, te od čelika ili aluminija. Gotovo u svim slučajevima pogon osiguravaju dizelski motori koji pokreću jedan ili najviše dva brodska vijka. Popularnost dizelskih motora proizlazi iz njihove ekonomičnosti pri malim brzinama ali i dovoljno snage da osiguraju visoke vršne brzine za tako mala plovila. Visoka vrška brzina potrebna je kako bi se patrolna plovila

uspješno suprotstavila krijumčarima koji u pravilu rabe vrlo brze glijere, koji često mogu postići brzine više od 50 čvorova. Tako brze brodove puno je lakše presretati helikopterima, a visoke vršne brzine patrolnih plovila potrebne su da bi se krijumčarska plovila uopće mogla pratiti. Sve češća uporaba helikoptera (a u najnovije vrijeme i bespilotnih letjelica) navele su neke ratne mornarice da odustanu od zahtjeva za visokim vršnim brzinama te se okrenu plovilima izbalansiranih mogućnosti (mogućnost djelovanja po teškom moru ili u vrlo plitkim vodama). Zbog toga su sve češće i kombinacije dizelskih motora i vodomlaznih propulzora (waterjetova) ili Articulating Surface Drives (ASD). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Habbakuk - nepotopljivi ledeni nosač zrakoplova

Perve dvije ratne godine nisu do nijele ništa dobrog Velikoj Britaniji. Štoviše, njezin fizički opstanak je došao u pitanje jer je bila opasno ugrožena njena žila kucavica opstanka - ruta kojom su pomorski konvoji iz Amerike dopremali oružje, streljivo, hranu i svu ostalu stratešku opremu i materijal potreban za vođenje rata.

Nakon što su redom vojnički bile pregažene, prvo Poljska, zatim sve susjedne zemlje i Norveška te na koncu i stoljetni protivnik Francuska, Treći Reich je izbio na obale La Manchea. Odvojena uskim morskim prolazom od europskog kopna, Velika Britanija ni iz daleka nije bila sigurna u svoj opstanak. Pitanje invazije na Otok bilo je samo pitanje godnog trenutka, a zračna bitka za Britaniju bila je u punom jeku. Isto-dobro, glavni put kojim je Britanija

dobivala toliko potrebnu pomoć vodio je preko Atlantika. Tamo su pak na pomorske konvoje čekale njemačke podmornice. Takozvani vučji čopori, odnosno čitave skupine njemačkih podmornica, iz mjeseca u mjesec obarale su vlastite rekorde u broju potopljenih brodova i u ukupno potopljenoj tonaži savezničkog brodovlja. U srednjem dijelu Atlantika postojala je tzv. Atlantska rupa, znana još i kao „U-Boat aleja“ koju saveznički zrakoplovi stacionirani na kopnenim aerodromima nisu mogli operativno pokrivati. U tim mjesecima, s konca 1941. i početka 1942. činilo se da je trenutak kada će Britanija pasti na koljena samo pitanje dana.

Ingeniozni Pykeov prijedlog

Budući da su gubici u potopljenim brodovima i izgubljenom ratnom materijalu postajali gotovo nepod-

Stara mudrost kaže da se za drastične probleme moraju primjeniti isto takva, možda i još drastičnija rješenja. Svako sredstvo i ideja bez obzira na to koliko ona na prvi pogled bila bizarna i koja može pridonijeti fizičkom opstanku jedne nacije zahvaćene ratom je dobrodošla. Jedna od takvih ideja bio je i Projekt Habbakuk koji je u svoje vrijeme bio jednom od najstrože čuvanih britanskih vojnih tajni za koju se vjerovalo da može preokrenuti tijek rata u britansku korist

Igor SPICIJARIĆ

nošljivi, Britanci su očajnički počeli razmišljati kako da zaštite svoje prekomorske konvoje i sigurno ih doveđu do svojih odredišnih luka.

U to vrijeme šef odjela kombiniranih (specijalnih) operacija bio je lord Louis Mountbatten. Njegov odjel, koji je bio pod izravnom ingerencijom užeg ratnog kabineta britanske vlade, odnosno samog Churchilla, imao je zadaću provoditi iznenadne i ubojite napade na njemačke vojne ciljeve, infrastrukturne instalacije i na strateške objekte na cjelokupnom teritoriju europskog kontinenta, čijim bi se uništenjem mogao nakratko poremetiti po Britaniju negativni strateški i taktički raspored i stanje na nekom području gdje su bili ugroženi njihovi interesi. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Sir Henry Morgan: karipski vitez

Henry Morgan vjerojatno je bio lupež, ali gusar svakako nije. To znači da je imao papire koje mu je kao predstavnik britanske vlade izdao guverner Jamaice, opunomoćivši ga da se za račun Engleske bori protiv Španjolaca. Plaćen je bio plijenom koji je preoteo Španjolcima jer je u XVII. stoljeću to bio uobičajen način vođenja bitaka na moru...

Jurica MILETIĆ

Oko Henryja Morgana mnogo štošta je obavijeno mitovima i velom tajni, pa tako i datum i mjesto njegova rođenja. Dok jedni tvrde da je rođen u engleskom selu Penkarnu u Monmouthu, drugi se slažu da je to bilo u Llanrhymnyju, pokrajina Glanmorgana, u Walesu, oko godine 1635. Čini se da mu je obitelj uistinu bila velška, a dvojica njegovih stričeva sudjelovala su kao časnici u engleskom građanskom ratu, ali na suprotnim stranama. Što se Henryjeva djetinjstva tiče, o njemu se uglavnom ne zna ništa, a o njegovu dolasku na Karibe postoji više priča. U jednoj od njih kazuje se kako je poput mnogih drugih došljaka u Bristol bio opijen, premalačen, i potom ukrcan na brod koji je plovio put Amerike gdje je kao i ostali postao fizički radnik. U drugoj se govori kako se dobrovoljno prijavio u vojsku lorda zaštitnika Olivera Cromwella, i pod zapovjedništvom generala Venablesa krenuo

na Karibe. Nakon Venablesova poraza kod Santo Dominga, njegovi iscrpljeni borci našli su se ponovno na svojim brodovima i plovili prema tad posve nevažnoj Jamaici koju je branilo tek dvjestotinjak španjolskih vojnika. Lako su osvojili glavno naselje Santiago de la Vega, ali Crom-

well je čak osam tisuća ljudi poslao da osvoji San Juan, Santo Domingo, Havanu, Santiago de Cuba, Vera Cruz ili Cartagenu, a ne tako ne razvijen otok. Čim su se vratili u Englesku, i general Venables i zapovjednik flote, admiral Penn bili su bačeni u londonski Tower. U međuvremenu, vojnici na Jamaici podlijegali su tropskim bolestima o kojima se tada nije znalo uglavnom ništa: žuta groznica, dizenterija i malarija kosili su ljude kao snoplje. Preživjeli Španjolci i njihovi robovi prešavši na gerilski način ratovanja samo su dodatno pogoršavali njihov i onako očajan položaj.

Henry Morgan je nekako preživio sve te strahote, i uskoro postao sudionikom prepada na različite španjolske luke, ponajprije pod admiralom Goodsonom, a potom pod zapovjedništvom komodora Mingsa. Upravo je pod njim postao kapetanom jednog od brodova i iskazao se u napadu na Santiago de Cuba 1662. koji se pretvorio u veliki uspjeh. Godinu dana kasnije pridružio se Mingu u napadu na San Francisco de Campecha i domogao bogatog plijena. Nije dugo mirovao i već godinu dana kasnije plijenom mu postaju i Villa Hermosa, Trujillo i Granada, i kad su se brodovi napokon vratili uz luku Port Royal na Jamaici, Morgan je mogao reći da je bogat čovjek.

Početkom godine 1665. oženio se svojom sestričnom Elizabetom, i novostvorena je obitelj postala prvom obitelji Jamaice. Dvije godine kasnije postao je pukovnik postrojbe

Morganovo piće

I danas se rum smatra tradicionalnim mornarskim žestokim pićem. Proizvodi se fermentiranjem, a potom destiliranjem šećerne trske. U osnovi bezbojan, karakterističnu zlatnu i tzv. boju starog zlata dobiva dodavanjem karamela. Sva je prilika da su kubanski i jamajčki rum najpoznatiji na svijetu. Globalno popularnom piću Cuba libre - mješavini ruma i Coca Cole, s uspjehom se suprotstavlja tek rum Kapetan Morgan koji se proizvodi na Jamaici. Pravo piće za ozivljavanje legendi o otočnom najpoznatijem stanovniku - kapetanu Henryju Morganu.

Port Royal ili *Kraljevska luka* danas broji jedva 2000 stanovnika i leži točno nasuprot luci Kingstona - glavnog grada otoka Jamaice. Utemeljen još 1650., kad se našao u engleskom posjedu, zahvaljujući svojem izvanrednom strateškom položaju, bio je pretvoren u mornaričku bazu. Sredinom, XVII. stoljeća postao je gusarskim rajem, a Henry Morgan bio je jedan od njegovih najpoznatijih, ali i najvažnijih stanovnika. Obilovalo je krčmama, bordelima i kockarnicama, a branilo ga je 145 topova. "Najpokvareniji grad na svijetu", kako su ga neki zvali koji je tad imao četiri puta više stanovnika nego danas, iznenada je bio kažnjen. Mnogi vjeruju kako je baš takvu kaznu i zasluzio: 7. lipnja 1692. Jamaicu je pogodio potres, a golemi plimni val zahvatio je i prekrio upravo Port Royal. Luka i trgovački dio su potonuli, drugi dijelovi naselja tjednima su bili pod vodom, a oko 5.000 njegovih stanovnika poginulo je na ovaj ili onaj način.

■ Utvrda u Port Royalu

Port Royal Militia u kojoj je nekoć služio kao kapetan, a kad je nizozemski voda Mansvelt na Tortugi umro, Henry je zauzeo njegovo mjesto i postao „admiralom“. Napad na Puerto del Principe na Kubi donio mu je još plijena, a osvajanje luke Puerto Bella na sjevernoj strani Panamske prevlake - neviđeno bogatstvo.

Listopada 1668. vjerujući kako Španjolci pripremaju napad na Jamaicu, Morgan je ponovno razvio jedra i zaplovio put glavne španjolske utvrde Cartagene, na obali današnje Kolumbije. Na Kravljem otoku gdje se usidrio i uređio bazu iz koje će izvoditi napade, glavni mu je brod Oxford eksplodirao i ubio 300 od ukupno 900 ljudi. Povjerovavši kako je sad preslab da napadne Cartagenu, odlučio se za Maracaibo, ali uspjeh je bio gotovo nikakav: većina je ljudi na vrijeme pobjegla iz grada. Nakon dva uludo potrošena mjeseca provedena u laguni, vratio se do Maracaiba i našao na tri ratna broda pod zapovjedništvom viceadmirala Alonso del Campo y Espinosa. Namjerno zapalivši jedan svoj brod, Morgan ga je doslovce nagurao na Espinsov brod Magdalena na-

ružan s čak 48 topova. Za Španjolce ishod bitke bio je porazan: Magdalena je planula i potonula, Santa Louisa je uspjela pobjeći a Marquesa - treći španjolski brod, postao je plijenom gusara. Sam viceadmiral uspio se skloniti u tvrđavu na otoku San Carlos, na samom uskom ulazu u lagunu Maracaiba. Svojim je topovima sad mogao zapriječiti izla-

zak Morganovih brodova iz lagune. Ipak, Morgan ga je nadmudrio lažnim napadom, i kad je prevareni Don Alonso svoje topove usmjerio prema kopnenoj strani, Morgan je sa svim svojim brodovima kliznuo iz lagune i 17. svibnja 1669. doplovio u Jamaicu, dočekan kao heroj. Tu se posvetio svojim plantažama šećerne trske, a onda zaplovio prema

Panami koja je tad slovila kao najbogatiji grad španjolske Amerike. Premda ga je tamošnji guverner brojčano nadvisivao čak pet stotina puta, Panama je pala i bila spaljena do temelja, ali plijen je bio manji od očekivanoga. Kad je u odnosima Engleske i Španjolske zavladalo primirje, i Morgan je bio uhićen i na brodu Welcome vraćen u Englesku. Za razliku od mnogih drugih, nije završio u zloglasnome Toweru, već je kad su izbili sukobi između Engleske i Nizozemske, bio pomilovan, vraćen na Jamaicu i čak imenovan vitezom.

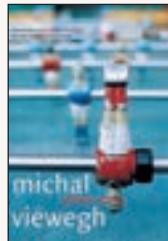
Gusarenjem se više nikad nije bavio. Skrasio se kao član jamajčkog vijeća i posvetio svojim plantažama šećerne trske, istodobno se brinući za obrambene bedeme i obranu grada i otoka, sve do smrti. ■

■ Napad na Puerto del Principe na Kubi bio je jedan od onih koji su Morganu donijeli velik plijen

Michal Viewegh: "Izvan igre", Profil international, Zagreb, 2006.

Otkako je njegov roman "Odgoj djevojaka u Češkoj" postao najčitanijim u mnogim evropskim zemljama, Michal Viewegh je osjetio kako je biti traženi pisac čija se nova knjiga očekuje s nestrpljenjem.

Roman "Izvan igre" sadrži sve ono zbog čega Viewegh već godinama osvaja publiku diljem svijeta - profinjen humor, vješt karakterizirane likove, maestralnu kompoziciju, melankoliju koja ne prelazi u patetiku. Ipak, on je i svojevrsna kreativna prekretnica ovog autora - knjiga je to koja opis dubokih i važnih trenutaka u ljudskom životu donosi bez moraliziranja i dublje nego u dosadašnjim Vieweghovim djelima. Izvanredna je to priča o sudbinama nekadašnjih školskih drugova, o prijateljstvu i izdaji, ljubavi i smrti, ljetopoti i ružnoći, a možda prije svega o sjeti koja polako, ali nezaustavljivo ulazi u živote sredovječnih protagonisti tog romana. Svi likovi u romanu pripadaju istoj generaciji gimnazijalaca i životna priča svakoga od njih - od školskih dana do srednjih godina - iznosi se u zasebnim poglavljima, no svi su likovi jednako važni jer priča svakoga od njih vrijedi tek kad se postavi u kontekst priča ostalih likova.

Za roman "Izvan igre" Viewegh je osvojio prestižnu nagradu čitatelja Magnesia Litera, a djelo je prevedeno na više svjetskih jezika.

Mirela MENGES

FILMOTeka**Apocalypto (kino)**

- američki povjesni spektakl (139 min.)
- distributer: Blitz film&video
- redatelj: Mel Gibson
- gl. glumci: Rudy Youngblood (Jaguarova Šapa), Dalia Hernandez (Sedam), Raoul Trujillo (Zero Wolf)

"Veliku civilizaciju ne može se osvojiti izvana sve dok se sama ne uništi iznutra" - tim citatom američkog književnika Williama Duranta počinje film koji će sigurno obilježiti godinu u koju smo tek ušli. Čitavih 139 minuta trajanja može se sažeti u toj rečenici. Takvim tumačenjem Mel Gibson nam želi poručiti da je civilizacija Maya zabrazdila u dekadenciju i da se Španjolci nisu trebali mnogo mučiti kako bi ih zbrisali s lica Zemlje. Upravo zbog Gibsonovog omalovažavanja predkolumbovske visoke civilizacije Maya, "šumski divljak" Jaguarova Šapa prometnuo se u super-junaka što živi u susglasju s prirodom. Slično kao i u *Hrabrom srcu* te osobito u *Pasiji*, glavni junak je osoba koja predstavlja moralni uzor bez preanca. Ako znamo kakav loš glas prati Gibsona u karijeri i u privatnom životu, izgleda da se filmskoj režiji posvetio upravo s namjerom da pokaže kako vrhunski karakteri nemaju šanse na ovom planetu. Smatram da će Gibson do kraja karijere pričati istu ovu priču, ali mu predlažem da sljedeći put svog idealnog čovjeka osudenog na propast ne traži u davnoj prošlosti, nego sadašnjosti pa možda i u budućnosti. Na kraju upozorenje: ne dopustite da vas zbuni moje "se-ciranje" Gibsonovog ega. Tá nisam li ja prošli tjedan *Apocalypto* proglašio najboljim filmom 2006. godine! To je izvrsno režiran i producirani film. Sirov, surov i brutalan, a tako se u Hollywoodu nitko ne usudi snimati.

Leon RIZMAUL

23. siječnja 1857. Rođen Andrija Mohorovičić

Jedan od najvećih hrvatskih znanstvenika svih vremena Andrija Mohorovičić rođen je 23. siječnja 1857. u Voloskom. Bio je utemeljitelj geofizičke i meteorološke znanosti u Hrvatskoj, a najveća je dostignuća postigao u polju seismologije, znanosti o potresima. Mohorovičićeva meteorološka djelatnost počela je tijekom profesorskog rada na Nautičkoj školi u Bakru, a 1892. preuzeo je upravu Meteorološkog opservatorija u Zagrebu. Na Griču je utemeljio službu točnog vremena, poznatu po podnevnom pucanju gričkog topa i označavanju punoga sata na Radio Zagrebu. Svakodnevno je brzjavno dostavljao vremenske podatke iz Zagreba u međunarodnu razmjenu, a upravo pod njegovim vodstvom, proširivanjem na druge geofizičke znanosti, Opservatorij je prerastao u Geofizički zavod. Godine 1909. seismografi su zabilježili snažan potres u dolini Kupe, a pomoću tih zapisa Mohorovičić je došao do epohalnih znanstvenih dokaza o postojanju granične plohe između Zemljine kore i plašta. Otkrio je da se na dubini od 55 kilometara iznenada povećava brzina seizmičkih valova zbog naglog povećanja Zemljine gustoće. To granično područje, odnosno donja granična ploha koja se prostire oko cijelog planeta, u njegovu je čast nazvana Mohorovičićeva ploha diskontinuiteta ili skraćeno Moho-ploha. Intuiciju istinskog vizionara nalazimo i u Mohorovičićevim teorijskim razmatranjima djelovanja potresa na građevine, što možemo smatrati osnovama protupotresnog graditeljstva. Spomenimo još da je imenom Andrije Mohorovičića obilježen jedan krater promjera 77 kilometara na drugoj strani Mjeseca, a međunarodni projekt bušenja Zemljine kore, kojim bi se probio Zemljin plasti, također je nazvan po njemu.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST**Jeste li znali?**

Crkvena godina, koja počinje s prvom nedjeljom Došašća - četiri nedjelje prije Božića, nastoji obuhvatiti čitavo Djelo Spasenja koje je Bog učinio po svom Sinu Isusu Kristu. To slavljenje ima dvostruku karakteristiku - spominjanje i podanašnjenje onog istog otajstva koje se nekad u povijesti dogodilo. Dakle, možemo reći da se spominjemo Isusovog djela na Zemlji, ali da to isto djelo Krist danas čini u svojoj Crkvi. Upravo zato imamo dva velika liturgijska ciklusa: Uskršnji s blagdanom Sv. Trojstva muke, smrti i uskršnja Kristova i silaska Duha Svetog; te Božićni s Isusovim utjelovljenjem i rođenjem, njegovim objavljinjem u Bogojavljenju svojim sunarodnjacima Židovima, apostolima te svim ljudima koji su predstavljeni u mudracima s Istoka.

Božićni ciklus počinje s pripravom - prvom nedjeljom Došašća i traje četiri nedjelje s posebnim razdobljem od 17. prosinca do Badnjaka. Ovo posljednje razdoblje nazivamo vremenom "O antifona" ili velikih antifona. S Božićem nadolazi Božićno slavlje koje traje do blagdana Isusovog krštenja u Jordanu - nedjelja poslije Bogojavljenja (nedjelja poslije 6. siječnja). Poslije te nedjelje počinje vrijeme kroz godinu. U ovom vremenu kroz godinu koje traje do čiste srijede ili Pepelnice dolazi nam još jedan blagdan koji je po svom sadržaju u božićnom ciklusu, Isusovo prikazanje u hramu ili Svjećnica 2. veljače. Možemo, dakle, reći da jaslice u katoličkom svijetu mogu ostati u našim obiteljima sve do ovog blagdana, Svjećnice 2. veljače jer s njim završavamo božićni ciklus, budući da je to posljednji blagdan vezan uz Isusov dolazak na svijet.

mons. Josip ŠANTIĆ

Satnik i kapetan

Vojno nazivlje, baš kao i hrvatska vojna tradicija u godinama nakon **II. svjetskog rata** bili su izbačeni iz javne uporabe. O tome se nije govorilo, a još manje pisalo. Posebice se to odnosilo na neke nazive, a među njima i na naziv satnik, koji označuje najvišega u hijerarhiji nižih časničkih činova, tisk ispod bojnika koji je već viši časnički čin. U velikom broju vojski drugih zemalja čin satnika označuje naziv kapetan, koji ni u kojem slučaju nije bio autohton naziv u bivšoj **JNA**, već je bio posuđenica iz drugih jezika, baš kao i toliki drugi nazivi. Posudjivanje i iskrivljavanje naziva iz francuskog jezika posebno je bilo uzelo maha.

U skladu s pomorskom tradicijom koju naša zemlja dijeli s mnogim drugim zemljama, u Hrvatskoj vojsci naziv kapetan rezerviran je za mornaricu: podmornicom zapovjeda kapetan, a ne satnik, napokon poručnik bojnog broda hijerarhijski odgovara položaju satnika u kopnenoj vojsci. Inače, naziv kapetan često se radi da označi zapovjednika broda, bez obzira na to koji čin on zapravo ima, ali u službenim dokumentima u angloameričkoj pomorskoj tradiciji neće se spominjati kapetan ni u kojem obliku, već zapovjednik broda, odnosno *Ship's Master*.

Što se naziva kapetan tiče, u engleski je jezik prispio preko francuskog, a u francuski je ušao kao naslijedena latinska riječ *capitaneus*, u značenju zapovjednik, poglavari ili nadređeni, i kao imenica derivira iz imenice *caput*, u značenju glava. Kao čin, vrlo iznimno je star i postoji još od rimskih vremena, a možda je i stariji. Ponajčešće je to bila osoba na čelu kolone (određene postrojbe) vojnika, a razvojem mornarice, takva je osoba zapovijedala odredom vojnika ukrcanim na neku lađu. Malo po malo, naziv kapetan se proširio na zapovjednika broda i nije više određivao samo zapovjednika vojnika na njemu.

Uporabljen gotovo kao titula, naziv kapetan nose zapovjednici mnogih policijskih ili vatrogasnih postrojbi u **SAD-u**. U nekim zemljama kapetanski je čin odmah iznad poručnika (u vojsci SAD-a označuju ga dvije srebrne pruge, a poručnika jedna), ali postoje i vojske u kojima ta dva čina dijeli čin natporučnika, kao što je slučaj u našoj. Napokon, naziv kapetan ušao je i u civilnu uporabu. Primjerice zrakoplovima u putničkom prometu upravljaju kapetani, a ne satnici, baš kao što i nacionalne vrste recimo u nogometu, predvode kapetani momčadi. U istom smislu, **Puškin** je napisao *Kapetanovu*, a ne satnikovu kćer.

Jurica MILETIĆ

www.bbm.org.uk

Bitka za Britaniju vjerojatno je, uz iskrcavanje na **Normandiju**, jedna od najpoznatijih ratnih epizoda **II. svjetskog rata**, a gradska vlast u Londonu potrudila se da spomenikom obilježi žrtvu mnogih sunarodnjaka koji su poginuli u obrani Otoka. Stranica www.bbm.org.uk posvećena je isključivo tom spomeniku, no, uz priču o njegovom nastanku i postavljanju u glavnom gradu **Engleske** objavljen je niz tekstova vezan uz Bitku za Britaniju. Zanimljivo, vlasnici sitea potrudili su se osigurati čak dvije fotogalerije; jednu s malim formatima slika koje se mogu uvećati do srednje rezolucije i koje služe tek za bolji doživljaj virtualne šetnje spomen-obilježjem, te drugu galeriju u kojoj su slike na vrlo visokoj rezoluciji, dovoljno čak i za objavljivanje u novinskim medijima. Osim priče o spomeniku i fotogalerije, na siteu se mogu pronaći i zanimljiva svjedočenja preživjelih britanskih pilota koji su se iznad **Kanala** borili s njemačkim **Lufwaffeom**. Zatim, tu su i izjave poznatih državnika (poput **princa Charlesa** i **Winstona Churchilla**) o značaju bitke za tijek rata. Mogu se pronaći i naslovi knjiga i URL-ovi tekstova s drugih web stranica ili tiskanih izdanja o toj tematiki itd. Pojednostavljeni rečeno, site posvećen Bitki za Britaniju tematski je gotovo zakružen i doista posjetitelju daje gotovo sve relevantne informacije i o spomeniku i o ratnom događaju. Ljubitelji povijesti, pogotovo vojne i političke, svakako bi tu stranicu morali imati spremljenu u *Favoritesima*.

Ivan BELINEC

ISPRAVAK

U rubrici Web info u prošlom (120) broju Hrvatskog vojnika, prilikom predstavljanja web stranice Udruge zagrebačkih branitelja Vukovara, navedena je pogrešna adresa sitea. Prava adresa je www.uzgbvu.hr. Ispričavamo se pripadnicima Udruge i čitateljima.

KVIZ

pripremila L.PARLOV

1. Vojni poligon na Slunju zove se:

- A Petar Zrinski
- B Eugen Kvaternik
- C Ban Josip Jelačić

2. Vježba obavještajaca i izvidnika HKoV-a

Mreža 06 održana je na:

- A Cerovcu
- B Gašincima
- C Slunju

3. Najkompleksnija vježba postrojbi PZO-a održava se na:

- A Rtu Kamenjak
- B Cerovcu
- C Zb Zemunik

4. Središte za borbenu obuku nalazi se u:

- A Zagrebu
- B Karlovcu
- C Slunju

5. Flota HRM-a provela je taktičku vježbu bojnog topničkog gađanja u:

- A Zadarskom akvatoriju
- B Dubrovačkom akvatoriju
- C Šibenskom akvatoriju

